

సరస్వతి బుక్ డిపోవారి నవలలు

కొత్తరి ఎమ్మీనరసింహారావుగారి కొత్త నవలలు		యమమాత	
	రూ. ఆ.	(హత్యాచతుష్టయం)	1- 0
పాటప్	0- 6	భయంకరనాకీ పితాచి	0-12
వారేనా	0- 6	ప్రతాపదార్జన్యము	0-12
తెరచాటు	0- 6	భయంకర చోరాగ్రేసర	0-12
కత్తులబోను	0- 6	చక్రవర్తి	
మాయలాశి	0- 6	చరిత్రాత్మక నవలలు	
అబద్ధం వెళ్ళి	0- 6	వనదుర్గము	1-0
తరుపసుచు	0- 6	తపోనసము	1-0
మూడేముద్దులు	0- 6	జనసూరిక పా 1	1-0
కాక్టర్ను వైఫ్	0- 6	డిటో పా 2	1-0
దీనమిచ్చిన భర్త	0- 6	డిటో పా 3	1-0
స్మృతికారము	0- 6	వక్రరేఖ	1-0
వరలక్ష్మి	0- 6	లతాంగి	1-0
ఆడమళయాళం	0- 6	తానీషా	1-0
గుండెల్లి	0- 6	తాజ్ మహల్	1-0
డిటెక్టివ్ నవలలు		సాంఘిక నవలలు	
బంగారుబుజె పా 1	1- 0	నిశుహత్య పా 1	1-0
డిటో పా 2	1- 0	డిటో పా 2	1-0
సుడిగాలి పా 1	1- 0	డిటో పా 3	1-0
డిటో పా 1	1- 0	వేడింటికాపురము	1-0
నీనే అనే బలేరాముడు	0-12		

నలయునారు : సరస్వతి బుక్ డిపో, బెజవాడ.

— క స్మ త త్రి —

రచయిత :

శ్రీ జంపన చంద్రశేఖరిరావుగారి,

Tampara Chandrasekhara Rao.

ఎమ్. ఏ., బి. ఎస్., అన్నామలై యూనివర్సిటీ,

విజయవాడ.

ప్రచురితనకర్తలు :

శ్రీ కురుకూరి సుబ్బారావు అండ్ సన్

అంకితము :

కరుణామయి

మా కన్నతల్లికే

—చంద్రం.

మొదలిది :

కరుణామయి ను బాపరావు అండ్ సన్స్ వారి

శ్రీ సర్వస్వతి ముద్రాశాల, బెజవాడ.

1943 - సెప్టెంబరు.

7

025, 01, 01, 01

35, 1943.

సర్వస్వస్వామయి ప్రకటనకర్తలవి.

వెల పదిపాదాలు

అ వివేకాకాశంవంక చూస్తూ ఉం దామె.

అచీకటి తెర తోసుకొని -- ఒకచిన్న నక్షత్రం ఆమెవంక చూచింది;
చిరునవ్వు నవ్వింది; అంతే -- పూవులాగ రాలిపోయింది: దానితో ఆమె
కన్నీటి చుక్క జారిపోయింది.

“అ చీకటింటిలో వెలిగే దీపాన్ని ఎవ రాల్చివేశారో! అరిపోయిన
అదీపం మబ్బుతెరమాటున ఎలా మాయమయి పోయిందో!

గగన నీమంతిని వాలుజడలో మెరిసే తారకా కుసుమాన్ని ఎవరు
నరికి వేశారో, ఎవరు రేకులు రాల్చి వేశారో!

అకాశ గంగలో ఆడుకొనే హంస నెవరు పట్టుకొని రెక్కలు నరికి
వేశారో! ప్రాణాలు తీసివేయాలనా పచ్చి నెత్తురు త్రాగివేస్తున్నారు?

ఆ కొండ శిఖరం విరిగి-అలా సముద్రంలో పడిపోయిందెందుకో!
ప్రకాంతిగా ఉన్న అలల చేతులు పట్టుకొని నున్నాలు దిద్దిచేటందుకా!

ఏమిటో ఈ సృష్టి అగం కావడంలేదు.

ఈరాత్రి వంక చూస్తూ ఉంటే నా హృదయం ఎందుకో, చిరిగి
పోయిన గాలిపడగలాగ గాలిలో గిలా గిలా తన్నుకుంటుంది.....

ఆ ఆర్ధరాత్రి ఆమె భావా లలా బాణాల్లాగ ఆమె హృదయ పుటాన్ని
చీల్చివేస్తూ ఉన్నాయి.

తెల్లవారింది.

తలారా స్నానం చేయించిన పాపాయి కల, సాంబాళి పాగతో
ఆరుపుతూ, ఆనందం గా పాడుతూ ఉం దామె.

“ఏం సుశీలా! ఇవాళ చాలాఆనందంగా ఉన్నావ్?” అంటూ పాప
గింటిసునీతి ప్రశ్నిస్తూ వచ్చింది.

“ఆనందం గాకేముంది?”

“ఆనందమేగా వాంఛనీయము!”

అవని బ్రతుకే ఆకావశము ”

అంటూ పొడుతూ జవాబిచ్చింది. మనీతి ఆమె అనందానికి లోలోన
‘పొంగి పోయింది కొంతనేపు.’

“సుశీ! నూ ఆన్నయ్య వద్దనుంచి ఉత్తరం ఏమైనా వచ్చిందా?”

“ఉ - - - - - రాలేదు?”

“ఏం వచ్చిందో?”

“తెల్లగానో?”

“ఏమని?”

“వచ్చి న్నానో?”

“అలా - - - - - న్నో?”

“ఇ - - - - - మి - - - - - న్నానో?”

“ఈ ఉపాయలో మా ఆన్నయ్యను అరిచేతిలో చండిమామలాగ
అడించి వేయొ?”

“అంత తేలిగా లేదులే.”

“అయినా సుశీ! నీ ఉ - - - - - లోటు ... ఆన్నయ్య సీడను పరీక్ష పర్యాయం
ఇంగ్లండు నుంచి వస్తున్నాడు. నిన్ను పూలచేసుకో! పెట్టె కొని పూజ
చేస్తాడు.”

“అవును నువ్వు దీనిని గురించి పూలచేసుకోతే బాగుందా?”

“శుభ్రం పూడిం కి పోయినా - - - - - ప్రియంగా ఉన్న పూడిస్తానుగా.”

“సరే మాగ్నాం.”

“ఏనీ! మా పెట్టె కి నేను కలదువ్వజానుగాని, నీవు స్నానంచేసిరా!”

“అమ్మో! మా పెట్టె కి కడిచి ఉండగలనా?”

“మా ఆన్నయ్య వచ్చినా ఇలాగే అంటావ్: మా ఆన్నయ్య
రాగానే మా కిచ్చి మా కంకలు కాయలు కాయించావా?”

“కానయం.. నాను మా పెట్టె కంటే మీ ఆన్నయ్య ఎక్కిపను
కున్నావా?”

“కాగా?”

“ఎన్నోకి కాదు ... మా చిట్టితల్లికంటే శుభ్రమకూడా ఎక్కువ
కాదు... మా పెట్టె తల్లికంటే నా ప్రాంతకూడా ఎక్కువకాదు...”

“అలాగా”

“చూడు వనినా! చూడు. మా చిట్టితల్లి బుగ్గలెలా గులాబి మొగ్గలాగ పోరిసి పోతున్నాయో? నాచిట్టి తల్లి కనులు చూడు, వెన్నెట్లో కడిగిన ఏలాలలాగ ఎలా అందాలు చింపుతున్నాయో!”

“అయితే వళ్ళో కట్టుకు తిరుగు తానా!”

“అమ్మా! బట్ట ఒత్తుకొని పాపాయి పాదాలు కందిపోతూ... నా వూరు నాం లో నీ తీయని పూలపాన్సు వేశాను. ధానిమీదే మా చిట్టితల్లి అడుగు టుండ్.”

“రేపు మా అబ్బాయికి పెళ్ళి చేసినా విడిచిపెట్ట వేమిటి?”

“మీ అబ్బాయిని ఇల్లరికపు అల్లుడిని చేయనూ... చాలు చాలులే. మా చిట్టి ఎన్నటికీ ఆత్మవారి సుస్కం నొక్క గు.”

“తొక్కలేనే పాదాలు కందిపోతానూ!”

“కందిపోతూ... చూడు... ఎంత ముద్దులొలుకుతున్నాయో!”

‘అటూ సుశీల తనకుమార్తెను చేతులలో ఉయ్యాల ఉోపుతూ సుంటలు చుడివ గులాబీ మొగ్గల వంటి బుగ్గలపై — ముద్దులవన్నం కురిపిస్తూవుంది.

సుశీ! ఏమి అనందమే”

“కాదా వనినా”

గీతం:— “మా చిట్టి నవ్వులే
మాకు రత్నాలు;
మా చిట్టి కన్నీళ్ళే
మాకు నీలాలు; ”

తెలిసిందా వనినా!

“మా చిట్టి ముద్దులే
మా మేలి ముత్యాలు;
మా చిట్టి నూటలే
మా పూజ మంత్రాలు; ”

దింటున్నావా వనినా!

“మా చిట్టి చేతులే

మా కబ్బు దీవెనలు;

మా చిట్టి పాదాలే

మా యింటి దేవతలు; ”

చూస్తున్నావా వదిలా! మాచిట్టి బంగారు పాదాలు అంటూ పాపాయి పాదాలను కళ్ళకద్దుకుంటూ ఆమె కన్నీటితో పాదాలు తడుపుతూ... మేడ మీదికి పరుగుపరుగున పాపాయిని తీసుకు వెళ్ళింది.

ఏమిటో ఆ ‘కన్నతల్లి’ వెట్టి ఆనందం.

అకాశాన్ని కొలవవచ్చును; సముద్రపు లోతులు చూడవచ్చును; పర్వతాలుకూడా దాటవచ్చును; భగవంతుని హృదయంలో భాషకూడా చదవవచ్చును. ఏమైనా చేయవచ్చును. గాని “కన్నతల్లి” ప్రేమకు లోతులు కొలవలేం; దానికి అపధిలేదు; అంతులేదు; గాని కదేసాక్షి.

నది వద్దన జేరిన పడవనుంచి బొగ్గు బస్తాలను మోయలేక ‘నిట్టూర్పులు విడిచే కప్పజీలొగ బరువులు మోయలేక పొగలు కక్కుతూ సాముగోట ప్రేషకలో మెయిలాగింది.

చిట్టి పాపాయిని భుజంమీద వేసుకొని సుకీల భర్త గురించి చూస్తూ ఉంది. సెకండుక్లాసు పెప్టెలో నిలబడి ఉన్నాడు సుధీర్.

ఆమె చూచింది.

కన్నులు చెదిరిపోయాయి; హృదయం కొట్టుకుపోయింది.

“సుధీర్—”

“సుకీ—”

ఆమె పరుగు పరుగున కంపార్టు మెంటువద్దకు వెళ్ళింది.

“సుకీ—”

“సుధీర్—”

అతడామె చేయి పట్టుకున్నాడు. అతనిముఖం చూడలేక ఆమె సిగ్గుతో తలంవంచుకుంది - బొటనవ్రేలితో నేలను మీటుతూ నిలబడిపోయింది.

“సుకీ! ఎంత దిక్కిపోయావ్”

“దిక్కుక బలుస్తానా”

“అవునేపావం! వియోగం యెముకలలోని మూలుగుకుసహితం, అహుతి చేస్తుంది”

“— — —”

“సుశీ! ఈ పాపాయి ఎవర?”

“— — —”

“అడుగుంటుంటే ఎత్తుకు వచ్చేవా?”

“లేదు.”

“ఎవర పాపాయో పాపం! ఏదగుండానే ఉంది”

“ఎవరిపాపాయో నాదిగ రెండుకుంటుంది సుధీర్!”

“అయితే మన పాప యేమిటి?”

“.....”

“పానకు కిలగర నా పెంచుకుంటు.”

“పెంచుకుంటూ ఏముంది?”

“పెంచుకోపోతే ఉంచుకుంటు అనుకో . మొత్తానికీ ఎవరిపాపాయో గాని “కన్నతల్లి” వ్యాధిమానికీ హత్తుకుపోయినట్లు హత్తుకుపోయింది.”

“ఎవరిపాపాయేమిటి? మనపాపాయే”

“మ—న—పా—పా—యా!”

“కాదుమరీ! లేకపోతే ఇవర పిల్లల్ని పెంచుకుంటానికి గృహచార మేమిటి?”

“మ—న—పా—పా—యా!”

అతని నరాలు కదిలిపోయాయి.

అపాపాయిని రెప్పవేరుక చూస్తున్న అతని కన్నులలో ఎండుకో వింతవంత నల్ల ముబ్బులు కదిలిపోతూ ఉన్నాయి. అవి అగ్నినర్హాన్నే గురి పిస్తాయో! ఎవటి మానవ న్యూదముం ఎవరికి తెలుసుకు?

సుశీలా సుధీరు లింటికి జేరారు!

వారివారి స్నేహితు లంతా గుమికూడారు.

“సుశీ! పాపాయిని మా అన్నయ్యకు ఇచ్చావా?” అంటూ సుశీ వచ్చుతూ పోషించింది.

“క్రొత్త... ఇంకా మాపాపాయి మా అన్నయ్య వద్దకు వెళ్ళలేదు.”

“అయితే ఇంకా ఇవ్వలేదన్నమాట.”

“తొందర లేముందిలే పదినా...”

“ఏమీలేదు... ఇలాగిచ్చి అన్నయ్యకు నీళ్లు తోరువు.”

పాపాయిని సునీతికి ఎంతో కష్టమీ దిచ్చింది

లోపలకు వెళ్లి నీళ్లు తోడిపింకి,

“సుధీర్... స్నానానికి నీళ్లు తోపాను.”

“అప్పుడే!”

“త్వరగా స్నానం చేస్తే మడికట్టుకోవచ్చును.”

“మదా?”

“ఎం. అచారా లన్నీ సముద్రంలో కలిపివేళా వేమిటి?”

“అచారా లేమిటి సుకి...”

“బాగుంది. అక్కడ స్నానం చేసుకుందామో భోంచేసేవాడ వేమిటి?”

“స్నానం లేమిటి? జపా లేమిటి?”

“అన్నీ అడుగుంటాయ్.”

“అచారా అడుగుంటితే నేగాని అంగవిద్య రాదు సుకి!”

“బాగానే ఉన్నాయ్ పాడుచదువులు.”

“నామార్పు గొప్పిస్తే ఇంకా అశ్చర్యపోతా వనుకుంటూ.”

“ఇంకేమీ మార్పులు ఎదుగాని... స్నానం చేయి... సుధీర్ స్నానానంతరం భోజనాలయ్యాయి... మేడమీద పాత దంపతులు క్రొత్త చూపులు చూచుకొన్నారు...”

“కోరిలుతీసి నా పెట్టుకొని ముద్దు పెట్టుకోలేం.”

“నవనవలాడే లేత తమలపాకువంటి బుగ్గలున్నా చిట్టిని ముద్దు పెట్టుకోలేను” అనుకుంటూ సుధీర్ హిందూపేపరు మేడమీద చదక కుర్చీలో బండ్లు కొని చదువుకుంటూ ఉన్నాడు.

చిట్టికి ముస్తాయిచేసి, దొరపిల్లలా తయారుచేసి, కన్నతల్లి పుత్రికా వాళ్ళల్లాగ్ని కుడిపిల్ల మేడమీదకు వెళ్ళింది.

“సుధీర్ — ఇదిగో ముఖంకి దీపం”

“ఇంటిదీప మని ముద్దుకెట్టుకుంటావా?”

“మన చిట్టే మన యిల్లేల్లు”

“అయితే రమణుని గోవిందోహరి అని ఒక కొబ్బరికాయకొట్టేయ్”

“మాచిట్టే మన రత్నాల హారం”

“అయ్యో బాబోయ్! కాపాడుకోలేక చావాలి”

“మాచిట్టే మన కన్నీటి నిలం”

“నిలమా? కూలమా?”

“అబ్బా! ఎం మాటలు సుధీర్! హాస్యాలకైనా మా గిట్టినట్టే ఉరుకోమ సుమా!”

“ఉరుకోక ఉరికెట్టుకుంటావా?”

“అ! అంతపని చేస్తాను”

“అయ్యోబాబు — అలాగే తే ఏమీ అననులే”

“చూడు సుధీర్! ఇన్నెల తీవకు పూచిన తొలిమల్లిపూవులాగ; పాపాయి కను రెలా మెరిసిపోతున్నాయో. తుమ్మెదరెక్కలవంటి పాపాయి ముంగురులు చూడు, ఎంతముద్దు వస్తున్నాయో! గున్నమామిడి లేకచివురలా చిరునవ్వులందే ఈ పెదములు చూడు, ఎంత కనులపండుగగా ఉన్నాయో”

“అవునవును”

“మా చిట్టికల్లి పాలబుగ్గలో మూడు లోకాలలోని వెన్నెలపొంగుల సౌందర్యం ప్రతిఫలిస్తుంది”

“నిజం - నిజం”

“మాతల్లి చెక్కిట చేయిచేర్చి నిమిరినా - మాచిట్టి కన్నుల వెన్నెల వీడలో నిలచినా - ఏదో ఆనంద ప్రపంచంలో ఉన్నట్టుంటుంది”

“నుకీ! ఎవరికీ ఎవరికీ ఆనందం కాదా?”

“అందరికీ ఆనందమేనా”

“ఎందుక్కాదు”

“అయితే నీవు ఒక వ్యవసాయ - ఎత్తుకున్న పాపాన్న పోలేదే?”

“అలవాటు లేక”

“దీనికి అలవాటు కావాలా?”

“కావద్దా మరి?”

“నుభో! నిండుచెందురుని పండువెన్నెలలో చేతులెత్తిపిలిచే మత పూలను చూస్తున్నవానికి, అనందించడం కూడా అలవాటు చేయాలా?... కన్నతల్లివడిలో చిరునవ్వు ముత్యాలు, చిలికే పాపాయి పాలబుగ్గలను చూచి అనందించడం కూడా అలవాటు చేయాలా?”

“అవసరం లేదు.”

“సాయంసమయం జలజలా పాతే నెలయేటి పక్కన, జవ్వనోకర్లు అమరనాదం వెలువరుస్తూ తీయనిగీతాలు తీస్తుంటే - అగీతికా మాధుర్యాన్ని అస్వాదించడానికికూడా అలవాటు కావాలా? సంధ్యాంగన జలతారు బట్టలు కట్టుకొని, మబ్బుతెరలు తోసుకొని, పకపకా నవ్వుతూ వస్తుంటే ఆ నవ్వులో కరిగిపోవడానికికూడా అలవాటు కావాలా?”

“అవసరంలేదు ... మనీ ... అవ సరిం లేదు.”

“మరే ...?”

“ఒకమాట చెబుతా విను”

“చెప్పు.”

“మనతోటలో గులాబీ వికసించిందనుకో ... కళామయులు ఆ పూవును దూరాన్నుంచే చూస్తూ అనందపరవసు లౌతారు. స్వార్థపరులు కోసుకుంటారు. ఇందులో ఎవరు గొప్పవారు?”

“కళామయులే”

“అలాగే పాపాయి చిరునవ్వులు చూస్తూ దూరాన్నుంచే అనంద వాహినిలో అలనె కలిసిపోతున్నాను.”

“అలా చెప్పు?”

“కాకపోతే ... ఎవరికీడ అంటే ఎవరికి మద్దుండదు సుఖీ!”

“బాగా చెప్పావ్...”

అపెట్టితల్లికి అతనియక్తివాదన వచ్చింది. దానితో బ్రహ్మానందతో పాపాయి నెత్తుకొని ... అడిస్తూ ... లాలిస్తూ...

“చిట్టికదే నా పట్టికదే -

చిన్నారికదే పొన్నారికదే”

అని పాడుకుంటూ మేడమెట్లు దిగి వెళ్ళిపోయింది.

కన్నతల్లి వాత్సల్యం చూస్తుంటే కరిగిపోతున్నాడు సుధీర్ ... ఆమెకు పాపాయి ఒక మేరుపర్వతం; పరిపంచంతా ఒకగడ్డిపరక ... పాపాయి పాదాలే ఆమె స్వర్గీయ మందిరాలు; స్వర్గం ఆమెకు రాలిపోయిన పండుటాకు...

ఆశని కామె మాటలు వింటూఉంటే పరిపంచంలో పరిత్యజిస్తూ మాశ్చర్యమో మారుమోగిపోతున్నట్లుంది ... పేదరాలు సహితం తన పొత్తిళ్ళలో పెట్టి పెంచుకుంటుంది తన కన్న సంతానాన్ని. కొత్తులు సహితం బిడ్డలను తమవెంట తీసుకువెళుతున్నాయి ... ఈసృష్టినంతా పరిశీలిస్తే ఏ తల్లి ఏపిల్లనూ విడువడంలేదు ... ఏతల్లికీ తనపిల్లకంటే ఆనందింథానం కనబడడంలేదు.

సుధీర్ తల చేతులతో పట్టుకొని, ఆకాశాన్ని చూస్తూ, ఆలోచనలలో మురిగి పోయాడు.

*

*

*

“సుఖీల కన్నులలో పవిత్రత లోభుకుతూంది. ఆమెమాటల్లో నిర్మల సుధానదులు పరిపహితులై న్నాయ్ . . . . పాపాయి మూడుమూర్తులా తల్లిలాగేఉంది. ఆ వాపాయిని చూస్తుంటే, నావృద్ధయం రెక్కలు విప్పకొని ఆనందాకాశింమిదికు ఎగిరి పోతుఉంది . . .”

ఆ ఆలోచనలతో ఆతడు ఆనంద పరవశుడయ్యాడు.

పుత్రికావాత్సల్యం ఆశని పేగులను కదిలించింది.

వెంటనే గదిలోకి వెళ్లి పాపాయిఫోటో చూచాడు.

సుఖీల రాత్నం వదులుతూ ఉంటే, పాపాయి ఏకులను పాడుచేస్తూ న్నట్లు ఫోటో చూచాడు . . . అనురాగరసంలో ఆతడు మురిసిపోయాడు.

“సుఖీల యెంత పతివ్రత; పాపాయి ఎంత అల్లరిపిల్ల! అనురాగంతో ఉన్న ఇర్రీపిల్లల గృహంకంటే, కేవలం స్వర్గం యేముంది? అడవిలోఉన్న కనుకకోభ మాచిట్టికనులలో ఎలా దాగుందో!

సుఖీల పతివ్రతే . మాచిట్టితల్లి మాఅనురాగకల్పవ్రతే.

అలా అనుకుంటూ పరుగుపరుగున మేడమెట్లవద్దకు వెళ్ళాడు.

“సుఖీ! సుఖీ!” అనికేక వేశాడు. . .

“సుధీర్ . . . పిలిచావా?”

“అవును”

“ఏం విశేషం”

“మన చిట్టి కలిసి తీసుకురా!”

“కావలసినప్పుడల్లా రావడానికి, మాచిట్టి తెల్లమన్నా చనితగా ఉండనుకున్నావా?”

“లేదు. ఒక్కసారి.”

“ఒక్కసారేనా?”

“ఒక్క ముద్దే.”

“రెండో ముద్దుకు పాపాయి పాలబుగ్గలు కందిపోతాయి నునా!”

“అలాగేలే. త్వరగా...”

“తీసుకొస్తున్నాను... ఏమిటీ అవ్యాజ్యపేరు?”

“తీసుకు రా, చెబుతా!”

ఆమె పాపాయిని ఎత్తుకువచ్చింది. నవ్వుతూ ... పెట్టు దిగుతూ పాపాయికి ఎదురువెళ్ళి... “చిట్టి... చిట్టి... చిట్టి...” అంటూ గొంతుకు నలుకుతుంటే, కన్నీరు కారుతుంటే పాపాయిని ఎత్తుకున్నాడు కన్నతల్లి. గట్టిగా కాగిలించు కున్నాడు... వా రిద్దరి ఆంధ్రాన్ని చూస్తున్న “కన్నతల్లి” కన్నటికాలవలో భగవానుడు తన నవ్వు ముఖాన్ని చూచుకుంటున్నాడు.

“హలో! చిట్టి!”

అంటూ ఆ లేత చిగురూగు పెదవి కదిలిస్తూ పిలిచాడు. చిట్టి చిరునవ్వు నవ్వింది... దానిలో అతని హృదయ వీణాతంత్రులపై ప్రేమచేత మధుర నాదాన్ని వెలువరించింది.

“చిట్టి... ఇటుఇటు... ఆమ్మదగ్గరకు రావూ?” అంటూ చప్పట్లు చరచి, చేతులు చాచి పిలిచింది సుశీల. పాపాయి కన్నతల్లి చేతులపై వాలిపోయింది. తండ్రి వెనుకకు లాక్కుంటూ —

“చిట్టి... ఆమ్మదగ్గరకు వద్దు... నాదగ్గరే ఉండు. నీకు బంగారు బొమ్మలులేస్తా... తీసుని బిస్కట్లులేస్తా... ఇంకాఎన్నోలేస్తా... మీ ఆమ్మం తెన్నుంది?” అంటూ పాపాయిని తీసుకొని గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

అక్కడనుంచి అద్దంలో పాపాయిని చూపిస్తూ, ఆడిస్తూ, “సుశీ! ఇంక నీవు వెళ్ళిపోవచ్చును... భోజనానికి కూడా పిలవవద్దు... మాపాపాయి

తోనే ఆడుకుంటూ ఉంటాను" అన్నాడు...

"బాగుంది! నీకు భోజనం అవసరం లేకపోతే నాకేనా అవసరం... మా చిట్టితల్లే నాకు అమృతభోజనం."

"అయితేరా! ఇద్దరం పాపాయిరో ఆడుకుందాం."

"అంతకంటేనా... తల్లిదండ్రులకు విడ్డూకంటే రత్నాల రాను లేముంటాయి.

"అలానేలే రద్దూ...! ఇప్పుడు పిలుపు, చూస్తాను?"

"రా దనుకున్నావా?"

"ఎన్నటికీ రాదు. మంత్రం పెట్టేశావే."

"అయితే చూడు... చిట్టి... ఇటుఇటూ... రా అమ్మా రా!" అంటూ చేతులు చాచింది. ఒక్క గంతులో తల్లిచేతులలో ఉరక బోయింది.

"అమృతముండా!... మీ తల్లిగారి సీపూ అల్లరిదానివే."

"ఏం? ఏమెంసి?" అంటూ నుకీల నుఫీయని గోలచేసింది.

"నేనే వెళ్ళమని చెవులో చెప్పాను. లేకపోలే వస్తుంది!..."

"పరుగెత్తలేక నానిదనుంచి బలాదూర్ అన్నట్లుంది."

"మాద్దూ. రెండు గోజులు పోలే."

"జీవితాంతంవరకే నా పాపాయి నా పాపాయే."

"నాపాపాయి కాదా?"

"ఎలాగొతుంది. చూడుమల్టీ పిలుస్తాను." అంటూ అమాయకంగా జవాబు చెప్పి అమాయకంగా పిలవటం ప్రారంభించింది.

ఎలాగైతే నా వారి ఆనందానికి అంతులు లేవు. "కన్నతల్లి" పేరేమ గట్టులు తెగిన సముద్రం. "కన్నతల్లి" ఆనందం అనకట్టలేని గంగా ప్రవాహం. పాపాయిని వృద్ధునిగా పాత్రుకున్న "కన్నతండ్రి" వందన మందార ప్రవాళశయ్యులంమీద పడున్నట్లుంది... కొలిదాను చెప్పినట్టు పిల్లల లిగిలాగేలేకదా తల్లిదండ్రుల దేహాలకు చందనగంధం! వారి జిల్లిలి పలుకులే కదా అమృతపు చినుకులు! వారి అమాయకపు చేష్టలే కదా అనురాగపు నరనులు! వాటి కమల తళుకులేకదా రతనాల తెళుకులు!

పాపాయిని మధ్యపెట్టుకొని ఆ తల్లిదండ్రులు - ఈ పాపభూయిష్టమైన ప్రపంచాన్ని మరచి పోయి - ఆనంద ప్రపంచంలో స్వర్గీయనుభాన్ని

అనుభవిస్తున్నారు. ఏమిటో వారి ఆనందం.

నిజంగా వాత్సల్య రస సరసిలో - కలువపూ వడవలా లేలిపోయే వారికంటే ఆనందజీవులెవరుంటారు? వారి జగత్తుకంటే ఎక్కువ స్వర్గం ఎక్కుడుంది? ఈ విషయం పిల్లల కన్న వారికి తప్ప విడ్డూలు లేని గొడ్డుమోటు వాళ్ళకు తెలియదు లెండి...

*

*

*

3

వారి అరమోడు కన్నులలో ఆనందలక్ష్మి క్రిక్కిరిసి పోయింది కాబోలు మరొక్కొక్కరి దింపతుల నాశ్రయించాలని లేచిపోయింది... కొంత సేపట్లోనే అతడింతకు పూర్వం చూచిన తల్లి విడ్డూల ఫోటో చూచాడు.

“సుశీ! ఎంత బాగుందీ ఫోటో,”

“ఫోటోకని కూర్చోలేదు కాబట్టి అంత బాగుంది”

“అలాగా”

“నే నీదో ఒకరోజు సాయంకాలం పాపాయిని దగ్గర పెట్టుకొని నూలు ఎడుతున్నాను”

“ఒహో!”

“అంతలోనే నాకు తెలియకుండానే... ఎలా తీశాడో తెలీదు... కనుమూసి కను తెరచే లోపుగా ఫోటో తయారై పోయిందన్నాడు.”

“ఎవరది?”

“ఇంకెవరు?”

“సురేశా...?”

“అవును... సురేశ్ కాక మరొకరికి గుండా చెరునా నా ఫోటో తీశాడానికి?”

“అదాసంగతి. అలా చెప్ప సురేశ్ తీశాడా?”

“మరే మనుకున్నావ్”

“ఊరఫోటోగ్రాఫర్ చెప్పినా తీశాడేమో అనుకున్నాను.”

“ఇతరులు తీస్తే అంత చక్కంగా వస్తుందీ?”

“నిజం... ప్రత్యేకంగా నీ చిత్రాలు తీయడానికే వాడు ఫోటోగ్రాఫర్. శేషులొని ఉంటా ఉనుకుంటాను.”

“అలాగే ఉంది చూస్తేను... లేక పోలే ఎన్నిరకాల ఫాటోలు తీశాడనుకున్నావ్ సుధీర్!”

“ఇల్లంతా నీ ఫాటోలతోనే నింపి వేశాడనుకుంటాను.”

“ఖచ్చితం గా...”

“వాడికి ఘోషని లే దనుకుంటాను.”

“అదేమో నాకు తెలీసుగాని, రోజు కొక రకం ఫాటో తీసినట్లు తీసేవాడు.”

“అయితే రోజూ అటిండ్లప్పు” ఇచ్చివెళ్ళేవాడన్న మాట.”

“తప్పకుండా... పాపం! మన ఇంటికి రాకుండా ఒక్కరోజుకూడా ఉండలేకపోయేవాడు. ఉదయమో సాయంకాలమో వచ్చి, తేమసమాచారాలడిగి, కావలసిన సదుపాయాలు చేసి మరీ వెళ్ళేవాడు.”

“ఉహూ! అన్ని సదుపాయాలు చేసేవాడు కదా!”

“పాపం మాటలు చెప్పుకుంటుం ఎందుకు? ఏదీ చేయమన్నా చేసేవాడు... మాట చెప్పడం తరవాయి. అబ్బి చేసి తీరాడన్నమాటే.”

“నీవంటే అంత అభిమానంగా ఉండేవాడన్నమాట.”

అభిమానం ఏమిటి? పంచపాత్రాలు ఇచ్చేవాడంటే నమ్ము”

“అవునవును... స్పష్టంగా తెలుస్తూనే ఉంది”

“నిజంగా సుధీర్! సురేశ్ లేక పోలే ఎంత ఇబ్బంది పడేదాన ననుకున్నావ్?... నివు కూడా చూడవ్ నా పాత్రానికి పాత్రంగా కంటికిరెచ్చగా కాపాడేవాడంటే నమ్ము

“అలాగే... సరే... ఇద్దరూ ఒక్కటిగా జీవితం గడిపారని చెబుదూ”

“అలాగే మరి”

“అయితే మన ఇల్లంతా “చిత్రకాల” చేసేయవచ్చును. ఆఫాటో రెవ్వి?”

“ఇవిగో... ఈ పెట్టినీండా ఉన్నాయ్.”

“ఇంతవరకూ చెప్పలేదే?”

“ఏదీ... నూచిట్టి గోరుచెచ్చని ముద్దుల్లో నన్ను తేనే మరచిపోయాను. ఈ పనిపించాన్నే మరచిపోయాను.”

“అవును... స్పష్టంగా తెలుస్తూనే ఉంది” అంటూఉంటే ఆమె లేచి

భద్రంగా ఉంచిన పెట్టెను ఘోటోలన్నీ తీసి చూపించి...

ఆవన్ను చూస్తుంటే ఆతనికి ఆశ్చర్యం వేసింది. అతని అనుమానపితాచాలకు ఉరిత్రాళ్ళ లాగున్నాయ్. ఆమె పాతివ్రత్యానికి సాక్ష్యంలాగున్నాయ్. ఆఘోటోలను చూస్తున్న అతని కనులు కాన్పిగా రెండు కళ్ళు బిందువులు రాలాల్సియి.

“నుధీర్... ఏం?... ఆలా కన్నీరు కారుస్తున్నావే.”

“నేను కన్నీరు కార్చడం లేదు. కలిగిపోయిన నా హృదయం కన్నీటి ద్వారా వ్యక్తం చేసుకుంది.”

“ఎందు కనులు...”?

“నుకీ! నీవు ఇంతకాలం ఎలా గడిపావో చూపిస్తున్న ఈఘోటోలు నీ పవిత్రజీవితంలో గడిపిన మహత్తర ఆవర్ణాలను భారత దేశానికి చాటుతూ ఉన్నాయ్. ఈ దరిద్రబానిస భారత దేశాన్ని... తేజోమయ పరిపంచంలోకి చేయిపట్టుకొని మార్గం చూపెడుతూ తీసుకు వెళుతున్నాయ్.”

“నుధీర్... ఏమిటి నుతి?”

“పతిచే నుతి పొందే సతికంటే ధన్యజీగిని ఎవరు?”

“నిజం... అంతకంటే అదృష్టవంతురాలు మహిళ రుండవ.”

“నుకీ... నీవు మహాపతివ్రతవు.”

ఆమె సిగ్గుతో తల వంచుకుంది.

“పీయతమా! నీవు నాపాలిట భగవతివి, నా పాపాన్ని నార్పదలచి శివజటాజూటాటవి నుంచి పొంగి పొరలి వచ్చిన గంగాభవానివి.”

“నుధీర్! నా పవిత్రమైన కుంకుమ బొట్టు నీకు మేరుపర్వతం; దాని కాంతులలో మెరిసే నాజీవిత యాత్ర నీకు నందన మంచార పరిపమార్గం, అంతకు మించి ఏమీ లేదు.”

“నుకీ! నీ ఒక్కొక్క మాట అన్నపూర్ణహస్తాబ్జ మందున్న ఒక్కొక్క అమృతపుయ్యట.”

“సంతోషం.”

అంతలో సురేశ్ కమేరా చేతులో పట్టుకొని తయారయ్యాడు.

“ఓహోహో! దంపతు లేమిటి? ఏమి పొగుడుకుంటున్నారరాబాబు ఒకరి జోకరు.” అంటూ కమేరా వారికేసి పెట్టాడు.

“సురేశ్. మర్నీ ఒక ఫాటో తీస్తావా?”

“ఒక్క సెకను... పతికి దూరాన్ను సతీపతి త్రోవ తాన్ని చూపించే చిత్రాల్ని మాత్రం తీశాను, కాని, సతీపతుల ఆనంద జీవితాలను తీయలేదు కదూ!”

“అంతే?”

సతీపతులకు కలిపి ఒక ‘స్మైల్’ తీయనియ్”

“వీలేదంటే మాంతావు కాబట్టా..... తియ్...”

„One - Two. Finish. Good Evening.

అంటూ ఫాటో తీసి వేసి సురేశ్ వెళ్ళబోయాడు.

“సురేశ్... ఎక్కడను?” అంటూ లేచి వెళ్లి చేయి పట్టుకొన్నాడు సుధీర్.

“ఉండవోయ్... ఒక గంటలో మీ ఫాటో మీకు ఇచ్చేస్తాను”

“ఇప్పుడే...”

“ఎంత... ఇంటికి వెళ్ళి ఫాటో తయారు చేసివస్తాను కదూ!”

“అయితే నేనూ వస్తాను”

“వీలులేదు”

“ఏం?”

“పస్తే మీ సతీపతు గిద్దరూ, చిట్టితో రండి, లేకపోతే వద్దు.”

“ఎంచేత?”

“ఇంకనుంచే నా మీ సతీపతులు ఒకరిని విడిచి మరొకరు ఉండడం నేను చూడకుండాదు.”

“కోర్టుకు వెళ్ళవచ్చుదు కూడా తీసుకు వెళ్ళమంటూ వేమిటి?”

“తీసుకు వెళ్ళితే తప్పును... కాని ఇద్దరూ వెళ్ళడానికి వీలున్న చోటులకై నా ఒక్కరే వెళ్ళడం నాకు ఇష్టం లేదు.”

“తమరి ఆజ్ఞ!”

“అయితే ఇద్దరూ బయలుదేరి రండి. నేను పాపాయిని తీసుకుంటూ”

“చిత్తం”

అంతా బయలుదేరి సురేశ్ ఇంటికి వెళ్ళారు.

* * * *

సుధీర్ సుశీలలకు సురేశ్ ఫలహారా లిచ్చాడు. తరువాత తన మేడగూడ గదిలోకి తీసుకు వెళ్ళాడు. ఆగసపైన “పుణ్యమందిరం” అని వాయిబడి ఉంది.

“ఏమిటోయ్ సురేశ్! మీయింటికి “పుణ్యమందిరం” అని కేసు పెట్టావేమిటి?”

“అవును”

“కారణం ఏమిటి?”

“పుణ్యవతి - భార్యవతి - పవిత్రమతి - రిసెస్టా ఉన్నదికాబట్టి”

“ఎవ రామె...”

“ఇలారా చూపించుకొను...? అని సురేశ్ గది తలుపులు తీశాడు?”

ఎటుటగా సుశీల పిల్ల నెత్తుకొని వత్సరూ అన్నం తినిపిస్తున్న ఫోటో ఏన్లార్టి చేసింది చూచాడు. సుధీర్ ఆశ్చర్యపోయాడు. ఆక్రడనుం ఏ మూలచూచినా అన్ని సుశీల చిత్రాలే...అదొక చిత్రకాలలాగుంది.

“సురేశ్! ఇవన్నీ సుశీలచిత్రాలే.”

“అవును”

“అన్నీ సుశీలవే తీశావే?”

“ఆమెకింటే రసజ్ఞురాలు - అనురాగాల్పదయుని - పశివగ్రీత నా కవయా కనుపించలేను.”

“అయితే ఇన్ని ఫోటో లెంగుతు”

“వీటివల్ల భారత స్త్రీ ఏకాకిగా ఉన్నప్పుడు చేయవలసిన దినచర్య తెలుస్తుంది.”

“అలాగా?”

“చూడు . ఈపసిబిడ్డ నెత్తుకొన్న చిత్రం! ఏమివ్యాకాశో చిగురు...”

భారత స్త్రీ జన్మ మాతృత్వమునందే సాఫల్యముపొందును...” అని చదివి “బాగుండోయ్ బాగుంది” అన్నాడు సుధీర్!

“ఇలారా! సుధీర్! ఈ చిత్రాలకింద వ్యాసినవన్నీ చదివివినిపిస్తాను వానివల్ల “భారత గృహిణి” ఆచరించవలసిన జీవితం తెలుస్తుంది.”

“మంచిది...ఒక ఫోటో చూపించు.

“ఇదిగో ఇదిచూడు. కాలకృత్యాలైన పిదప తలారా స్నానంచేసి

పసుపుకుంకుములు ధరించి, పొక్కిరిసంధ్యలో పతిపదసేవచేస్తున్న పతివ్రత” అని వ్యాసించి చదివాడు. ఆఫోటోలో స్కూల సుఫీర్ ఫోటోకు పూలమాలలు వేస్తూ పూజచేస్తున్నట్లుంది. దాని తరువాత తులసిపూజా చిత్రం చూపాడు. దానికింద ఎలా వ్యాసించింది “పతి పదసేవ తులసిపూజానంతరం భగవద్గీత పారాయణ చేస్తున్న యోగిని...” చూచావా? అన్నాడు.

“చాలా బాగుంది.”

“ఇది చూడు... “పిల్లను ఉద్యోగంలో పరుండబెట్టి జోలపాటు పాడు తున్న మాతృదేవి” ... సుశీల ఎంతచక్కగా పోడేదనుకున్నావ్... వీలులేక పోయింది. లేకపోతే ఆది కిక్కురేస్తే ఏపిల్లలకలి పాడకుండా ఉండగలదు?” అంటూ ఆమె పాపాయిని ఉద్యోగంలో పరుండబెట్టి ఉపతూకున్న టో చూపాడు.

సుధీర్ కనులు ఆనందసముద్రాలయ్యాయి. సుశీలవంక చూచాడు. “ప్రేమలో ఆమె సిగ్గుతో తల వంచుకుంది.

“సుధీర్... రాట్నం వదులుతున్న ఈఫోటో చూడు. తీరికగలకాలం లో నూలు తీస్తున్న దేశభక్తురాలు—” అని వ్యాసించి చదివాడు...

“సురేశ్... ఈ ఫోటో ఎంతచక్కగా తీశావోయ్. మృదయం కదిలి పోతుంది...”

“మరేమి టనుకున్నావ్?”

“సుశీ! అలాగైతే ఒక్క నిమిషంకూడా వృధాచేయలేదేమిటి?”

“ఐవిత్రకాలం ఎలా పాడు చేయగలకు సుధీర్”

“బాగుంది...”

“సుధీర్... ఈ ఫోటో చూడు! కన్నతల్లి పిల్లతో ఎలా ఆడుకుంటుందో! “పసిపిల్లవప్త్యుగా ప్రపంచాన్ని మరచిపోయిన కన్నతల్లి” అని దానికింద వ్యాసించి చదివాడు.

“సురేశ్... ఎంత బాగుందోయ్”

“ఇది చూడు... ఆవీధిలో ఆడపిల్ల లందరికీ కుట్టుపనులు, వంటపనులు, పాటులు, అటలు నేర్పుతున్న చిత్రం...”

“బాగుంది, బాగుంది! దానికింద ఏం వ్యాసావో చూపు!”

“తన ఇల్లు చక్క దిద్దుకొని, మిగిలిన నారిశిశువు చక్కదిద్దు

సంఘోషజీవని" అని చదివాడు సురేశ్.

"బ్రహ్మానందంగా ఉంది... ఈ ఫోటో ఏమిటి? ఎవరికో అన్నం పెడుతూండే"

"అవును. రోజుకు ఒకరికైనా కడుపునిండా అన్నం పెట్టండే ఫోంచేయనని మన సుశీలవ్రతం"

"ఏమిటిది? మా సుశీలవద్ద కేటినుంచి నేర్చుకోవలసినవి చాలా ఉన్నాయనుకుంటా"

"సవేకాదు... స్త్రీప్రపంచంలో చాలామంది ఆ నేక విషయాలు నేర్చుకోవలసి ఉంటుంది.. సుధీర్! ఈ చిత్రం చూడు"

"బాగుంది, బాగుంది. పాపాయిని వీపుకు తగిలించు కొని, ఇల్లు ఊడుస్తూందా?"

"మనసుశీల మాతృప్రేమ తలచుకొంటూ ఉంటే మా ఆమ్మ నిర్మల ప్రేమ జాపకం వస్తూఉంది"

"అయితే సురేశ్... ఈ ఫోటోకింద ఏం వ్రాశావ్"

"ప్రపంచంలోని ఆనందం అంతా మోసుకు పోతున్నట్లు పసిబిడ్డను మోసుకు పోతున్న ఆనందమయి..."

అని చదువుతూ సుధీర్ వంక నవ్వుతూ

"సుధీర్.. ఇటువంటి చిత్రాలన్నీ ఎందుకు తీశావో తెలుసునా?" అన్నాడు

"తెలియదు సురేశ్"

"భారత స్త్రీ యొక్క అదృశ్యజీవితాన్ని అంగీకరించు మొదలగు అన్య దేశీయులకు చూపించడానికి"

"ఏలా?"

"ఎందుకా పుస్తకంలో 'పబ్లిష్' చేసి, ఆమె దినచర్యలగురించి పూర్తిగా వ్రాసి, అన్ని దేశాలకు అందజేస్తాను... చూడు! సుశీల భిక్షకులకు అసాధ జాగ్రత్తలకు భక్తి చేస్తున్న చిత్రాలు; పసిపిల్లతో ఆడుకుంటూ ప్రపంచాన్ని మంచి పోతున్న చిత్రాలు; పలే రైవంగా నమ్మి పతిపదనేవ చేసే చిత్రాలు..."

"చాలా అద్భుతీయంగా ఉన్నాయ్ సురేశ్"

“వరుసగా చూపిన ఈ చిత్రాలలో గల అంతరార్థం గ్రహించావ్?”

“ఈ మట్టి బాటకు అర్థాలే తెలియవు”

అంతరార్థాలేమీ తెలుస్తాయి.

“భారత గృహిణి ధర్మార్థ కామమోక్షములను సాధించగలదని చాటి నున్నాను.”

“ఏం విమర్శనబుద్ధి ఇచ్చాడూరా సురేశ్..”

“అది కాకుండా నేను చెప్పినట్లు భర్తకు దూరంగా ఉన్న భార్య చేయవలసిన నివృత్త్యాలు తెలిశాయా?”

“వీరిటి...”

“ఆ చిత్రాలు వరుసగా చూడు—

- (1) తెల్లగారకముందే స్నానం చేసి పతిపదనేవ చేయడం
- (2) తులసిపూజ.
- (3) భగవంతుని పారాయణం ... లేదా ఏమతగ్గింథాన్నైనా చదివడం.
- (4) పిల్లలక్షేమం చూడడం
- (5) నూరనడకడం.
- (6) ఆ పిల్లలకు కావలసిన చదువు చెబుతూ సంఘనేవ చేయడం.
- (7) నేనా పిల్లలకు దానధర్మాలు చేయడం.
- (8) మృత్యుశ్వాన్ని బోకింగ్లో నిరూపించడం ...

“సురేశ్! పరదేశాలు నెల్లిన నాకంటే, ఎంతవిజ్ఞానఘనమడవయ్యావ్?”

“ఏదేమి అలా అనిపిస్తుంది... అయినా నా దేమింది? అంతా మన సుకీల దినక కృతదా!”

“అలాగే, గోడ లేకపోతే చిత్రాలేం చెక్కగలం?”

అలా సుధీర్ సుకీలవంక చూచాడు.

ఆమె చిరునవ్వు నవ్వి పాపాయి బుగ్గలమీద, మూడులోకాల ఆనందాన్ని మూటగట్టిన ముద్దు నొక దానిని పోషించింది.

సుధీర్ పాపాయిని ఎత్తుకొన్నాడు.

“సురేశ్...నీకు మేం చాలా కృతజ్ఞులం...నీ మేలు మరువలేం... కాబట్టి నీ వీరాత్రి మాయింట్లోనే భోజనం చెయ్యాలి.”

“వద్దంటానా?”

“నుకేక్...వద్దంటే ఊరుకుంటామా!” అంటూ నుకీల పగ్గిరించింది.

“ఊరుకున్నా. బలవంతాన మన పాపాయినవ్వే నన్ను తీసుకు పోతూంది.”

అంతా నవ్వు కున్నారు.....

అనందం గా సుధీర్ ఇంటికి బయలు దేరారు. భోజనానంతరం ఇంగ్లండు కబుర్లు చెప్పకుంటూ రాత్రి తొమ్మిదింటి వరకూ గడిపి, తరువాత “అపవాదు” సినిమాకు బయలుదేరి వెళ్ళారు.

వాళ్ళను చూచి వారినిర్మలన్నేహానికి లోలోన సంతోషించినవాళ్ళు సంతోషించారు; ఏడ్చినవాళ్ళు ఏడ్చారు...లోకులు బహుకాములు కదా!

* * *

“పావలా నుందాన్న పనుపు రానుకున్నంత మాతానిన పతివ్రతలై పోతా రనుకున్నావా?”

“కాదులే నుకీతా!”

“గంగగోవులాగ కనబడేవాళ్ళు, తడిగుడ్డలతో గొంతులు కోస్తారు.”

“అవునవును.”

“పతివ్రత అనే ముసుగు వేసుకొని అముసుగులో ఎన్నిగర్భాలన్నా తీయించు కుంటారు.”

“అంతా అలా చేస్తా రంటావా?”

“ప్రపంచానికి జడిసినవాళ్ళు... చేస్తారు. ఖచ్చితంగా భర్తను లెక్క చేయకుండా పరాయిపురుషునివల సంతానం కన్నవాళ్ళ లేరూ!”

“ఎవ రది?”

“ఇంకా తెలీదూ?”

“నుకీలా?”

“కాదు మరి.” అంటుంటే ఆ ప్రక్కనుంచే వెళ్ళుతున్న సుధీర్ వాళ్ళ మాటలు విన్నాడు. నిలుపునిలువల్లా వణికి పోయాడు. ఆ గోడప్రక్కనే వక్రి వింటున్నాడు. వారు తిరిగి ఇలా మాట్లాడు కుంటున్నారు.

“నుబ్బయ్యా! ఒకమాట చెబుతా విను-భర్తంటే నే నెంతో భక్తితో ఉంటావా? నన్ను పతివ్రత అనిపించా నుకీలను పతివ్రత అంటా రెండుకో తెలుసా”

“ఎందుకు?”

“అనక్కవిషయాలున్నాయ్. భిర్త రాగా నీ పాదాలకు మొక్కిట్టం గులసి పూజలు చేయడం— పురాతాలు చదవడం... వీనివల్ల లోకం మోస పోతుంది!

“నునీతా! తన రంకు ఇంకా ఎంతకాలం దాగుతుందంటావ్.”

“ఇంకేముంది? పూర్తిగా దాగినట్లే... భర్త నమ్మి వేశాడు. పిల్ల తనకే పుట్టిందనుకొని అనందం గా అడిస్తున్నాడు”

“వాడు పట్టి దొర్భాగ్యుడేమిటి చెప్పా!”

“దొర్భాగ్యుడేమిటి? పట్టిపంక! అబూ ఇబూ చూచి ఎవ్వరూ లేకపోతే పెళ్ళాం కాళ్ళు పిసిగే రకం కదూ!”

“అలా చెప్పు.”

“ఎంతవెట్టి పెదవ కాపోతే ఆ సురేశ్ గాడ్ని రెండు సంవత్సరాలు జంకు గొంతు లేకుండా ఇంట్లో పెట్టుకొని పిల్లనికంటే—డొక్క చీల్చక పైగా నా పెళ్ళాం పతివ్రత” అని నలుగురుతో చెప్పుకుంటూడేమిటి సిగ్గులేక”

“నాడికి సిగ్గేమిటి? పైగా ఇంగ్లండు నుంచి వచ్చాడేమో ఇటువంటి వ్యభిచారాలంటే అతనికి లెక్క ఉండవ వనుకుంటాను.”

“అంతేకే. సురేశ్ చూడు— ఏవేవో ఫోటోలు దీసి వానివల్ల ఆమె పతివ్రత అని యజువు చేశాడు— ఎంతయ్యుక్తో!

“ఏదో వాళ్ళ కర్మం వచ్చినట్లు వాళ్ళను ఏకవనియ్. మన కందుకు?”

“అలాగే లే.”

“మళ్ళీ నీ భర్త సినిమా నుంచి వచ్చే వేళయింది. వీదీ...”

“భయ మేముంది? వీధి తలుపు కొడితే దొడ్డి తలుపు తీసి నిన్ను, పం పేయనూ?”

“దొడ్డితలుపే కొడితే?”

“వీధి తలుపు.”

“మార్గాలన్నీ అలోచించే ఉంచా వన్నమాట.”

“కాకపోతే సుకీలలా బయట పడతా ననుకున్నావా?”

“అచ్చే— కానీ నునీ— సుకీల సంగతి అందరికీ తెలుసంటావా?”

“లోకం కొండై కూస్తుంటే.”

“సరే. ఆకోడి కూనేలోపున—వ—దీ.”

“అబ్బ! ఏం తొండరా? బాబు—”

“తొండర కాదు మరీ—చాటు వ్యాపారంలో లేటు చెయ్యి కూడ దన్నార.”

“దీహా!”

వారు కామక్యత్యాలలో కన్నలు మిన్నలు కానడం లేదు...

వారి సంభాషణంతా పూర్తిగా కిటికీ పక్కనుంచి విన్న సుధీర్ వృద్ధయం చివరికిపోయింది; ఆతని చెవుల కన్నలు ఎవరో ఇనుప శూలాలతో పైకి పెగిల్చిస్తున్నట్లుంది; లోకం ముందుకు చూచి పకపకా విరిగబడి నవ్వు తున్నట్లుంది.

“మశీల రం—కు—టా—లా!”

అతనితలలో వేయిసర్పాలు మెలికలు తిరిగాయి.

“సరే! దీక్ష—హా!”

ఆతని కన్నలలో చిత్రాగ్నులు రగిలి పోయాయి.

“పాపా—నా—కూ—తు—రు—కా—నూ!”

అతని హృదయంలో వేయి ఎనుకలు నాటబడ్డాయి.

పశ్చిమదిశని మోసించేసిని ఈమహాకులటను నాశనంచేసి తీరతాను... పాపాయి పాపాలు తీసి తీరతాను... ఆ పాపపు సంతానం నాకన్నుల యందు కిలీయికి శాపంలా కడులుతూ ఉండగలదా!”

ఆతని హృదయంలోని పచ్చి నెత్తురు దోసిళ్ళ త్రాగుతున్నాయి ఘోర భయంకర అనుమాన పిశాచాలు.

* * *

అప్పుడు పశ్చిమసూర్యుడూ మేడెక్కాడు. పాపాయిని పక్కలో పడుకోబెట్టుకొని, “కన్నతల్లి” కలత లేరుగని నిదురలో కన్నుమూసింది.

ఆ తల్లి పిల్లలను చూచాడు. తెల్లతామ తన పక్కలో తాచుపిల్లను పెట్టుకొని పండుకున్నట్లుంది. వారిద్దరినీ ఒకేసారి గొంతుకులు పిసికి చంపి వేదా మనుకున్నాడు.

కాని ఇద్దరినీ ఒకేసారి చంపడం ఎలా? మొదలు పాపానికి కారణం అయిన పాపాయి పాపాలు తీసివేద్దా మనుకున్నాడు.

తన ఇసుపచేతులతో...నాటి వరకు అల్లారు ముద్దుగా పేంచిన—
పాపాయి గొంతుకు పిసకబోయాడు...

కనులు చెదిరి పోయాయి చేతులు వణికి పోయాయి.

కాని తనను పూర్తిగా ఆవరించిన అనుమాన పికాచం “చంపు. చంపు.
ఈ. ఆలోచించక. చంపు” అంటూ ఆతనిని హెచ్చరిస్తూ ఉంది.

వెంటనే పాపాయి గొంతుకి నులమి బోయాడు.

పాపాయి కాళ్ళు గిలగిలా కొట్టుకుంది.

వెంటనే నుకీల లేచింది. ఆ రైటు వెలుగులో పాపాయిని చంప
బోతున్న సుధీర్ని చూచింది. ఆమె కన్నుల నామే నమ్మలే పోయింది.

“ఎర్రగి?”

“నే...నే...”

“సుధీర్.”

“అవును.”

“ఏం చేస్తున్నావ్.”

“పాపాయి పాపాలు తీసివేస్తున్నాను ”

“పా...పా...యి...పాపాణ్ణే.”

“అవును. పాపాయి పాపాలు ఈ వేళతోనరి.”

“సరే!”

“అంతే గాదు...నీ పాపాలు కూడా.”

“నాపాపాలు కూడానా?”

“తప్పకుండా...”

“సుధీర్! ఏవేనా మాట్లాడుతూంది?”

“అవును. నేనే.”

“ఏం చేశావని?”

“రంకుపని.”

“రం...కు...ప...నా?”

“ఓసి కులటా! ఏంనంగనాచివే?”

“రం...కు...ప...నా?”

“ఫీ, సోర్ర్యయ్, ఏపనో మహోక్షణంలో యమునితో చెప్పు.”

అమాటతో ఆమెకు కోపం ఆగలేదు.

కన్నులెట్టచేసి పాపాయి నెత్తుకొని లేచింది.

“సుధీర్... రేతులతోటేనా పాపాయిని చంపబోయింది?”

“అవును. నా రేతులతోటే.”

“నీవు కన్నతండ్రివేనా?”

“కాదు... నే నెలాగోతాను? సురేష్.”

“ను... రే... పా?”

“నీకే తెలుసుకు—”

“సుధీర్— నీవు మనిషివేనా?”

“అయితే ఈఘోర కృత్యాలు చేయగలనా? పతిమాటున ఈపాపపు సంతానాన్ని కనగలనా?”

“పాపపు సంతానమా? మోరు పుణ్యాత్ములా? నేను రంకుటాలనా? ఇలా మాట్లాడే మీవంటి మహాత్ములేనా శిశుసభ ప్రీతిగా చేసేద?”

“శిష్టుక—” అంటూ అతడు పాపాయి గొంతుకుమీద చెయి వేయ బోయాడు, ఒక సర్పాన్ని తోసివేసి నట్లామె తోసివేసింది.

“సుధీర్... అనుమానంకంటే మహాశంక మరొకటి ఉండదు. నీకు అనుమానం ఉంటే నన్ను ముక్కలు ముక్కలుచేయి... ఫరవాలేదు... ఇది నీశరీరం, దీనిని ఏయిష్టం వచ్చినట్లు చేసుకుంటావ్... అడిగేనా చెవరు?

కాని—ఒక పార్థన

విజ్ఞానివి; విద్యావినియ సంపన్నుడవు; వెనుకా ముందూ ఆలోచించ కుండా మనల్ని మనం మరచి పోయి ఏపని త్వరగా చేయ వద్దని ప్రార్థన. నీవు ఏపని చేసేముందై నా రెండిమూడు సార్లు ఆలోచించు. తరువాత చెయ్”

“చిత్తర... చాలులే నీ శరీరంగరతులు”

“చాలునా... చాలు మరి... నా జీవితమే నీకు చాలు... నీ ఆనుమా నాగ్నిలో హారతికర్పూరంలా ‘హారతి’ అయిపోయిన నాజీవితాన్ని తిరిగి చూడలేవు సుమా సుధీర్”

“తెలుసును”

“నేను రంకుటాలను కాదని... నాకు వ్యవధియిస్తే—నీచేతే దుజావు చేయించ గలను”

“అవసరం లేదు... నాకు తెలుసును”

“పొరబడుతున్నావు సుధీర్... పొరబడుతున్నావ్... ఆ భగవంతుని ముఖం చూచి చెబుతున్నాను... నేను పతివ్రత నే నున్నా!”

“కాదు: ఎన్నటికీ కాదు”

“కాదని రుజువు చేయగలవా?”

“చేయగలను కాని... చేయనలసిన అవసరం నాకు లేదు”

“మరి ఏమి అవసరం ఏమిటి?”

“నీ పాపాలు... నీ పాపాయి పాపాలు తీసివేయడం”

సుశీలకు మతి పోయి పట్టుకుంది. ఆమె వెళ్లిగా నవ్వుతూ

“సుధీర్... పాపాలు తీసే కసాయివాని వ్యూహానా? మంచిది. తీసేయ్... ఏకత్తిరి నా మెడ మీద పులదండలా వేసేయ్. నా మంగళ నూత్రం మీద రెండురక్తపు బొట్టలు కుంకమబొట్టల్లా చిందనయ్... ఊ... ఆలోచించక... పతి హృదయంలో శూలమైన సతి జీవించే దానికంటే చస్తే మేలు”

అతడు వెళ్లివానివలె ఆమెవంక చూస్తున్నాడు.

“సుధీర్... నీ పవిత్రపాదాలకు అంకితం చేసిన నా జీవిత ప్రేమ గ్రంథంలో ప్రితిపుటా ఏదో... ప్రితివాక్యం నీదే, ప్రితి ఆక్షరం నీదే... సుధీర్!... నా జీవిత గ్రంథాన్ని దిక్కుల చివరకు విసిరి వేసినా సరే... కాలి క్రిందవేసి నలిపి వేసినా సరే రక్తంకారేటట్లు పుటలు... హృదయపుట భేదంగా చించివేసి, అక్షరాలు రక్తంలో ముంచివేసినా సరే!

నీ యిష్టం... నీ ఆనందం...”

రెండు కాష్టాల్లాగ మండి పోతున్న ఆమెకుసులలో మృశ్మ్య విషసర్ప ఘటామండలం మీద మణులకాంతి - వెలిగి పోతుాఉంది.

బండి చక్కాలిలా కదలి పోతున్న ఆమెకుసుల వెనుక కదలి పోతున్న ప్రపంచాలు అతణ్ణి ఆహుతి చేస్తున్నట్లున్నాయ్.

ఆలాగే నరకబడిన మోగిడు మోగిడులాగ పోయాడు.

ఆమె చూచింది: జాలి చెందింది

“సుధీర్! ఈపాపిని చంపటానికే నీ చేతులు వణుకుతుంటే - పాప పుణ్యా లెరుగని పాపాయి నెలా చంపగలవు?”

సుధీర్! ఆకాశంవంక ఎగరబోయే చిన్ని గారి పడగను చింపివేయడానికి ఇనుపకత్తెరలు కావాలా? కొనగోరు మొనలు చాలవూ? వానంటి కాలువలో బోయే కాగితపు పడవను ముంచివేయడానికి పర్వతాలే అడ్డురావాలా?—చిన్న మట్టిబెడ్డ చాలదూ? సుధీర్! వానలేని అడవిపూవును తుంచిన రేకులు కార్చివేయడానికి వేయిపూస్తాలు కావాలా? ఒక్క పసిబాలవాస్తం, చాలదూ?—క్షేమనికుంజంగా పెరిగే చిన్ని మలెలకును తుంచినవేయడానికి ఏనుగువాస్తమే కావాలా? ఎలుకలతోకలు చాలవూ? మాటాడవేడి మాన మెందుకు సుధీర్..”

ఆమె కన్నులలో ఆలయకొన్న విషాదమేఘాలు కన్నటి నర్తాన్ని కురిపించాయి—తల దాచుకుంటూనికి గొడుగు నాలేని సుధీర్ ఆకన్నటి వర్షంలో తడిసిపోయాడు గడగడా వణికి పోతున్నాడు. ఇప్పుడే యిల్లా వృద్ధయంవిప్పి కప్పుతుంది? ఏయిల్లాలు ప్రేమాగ్నితో చలికాస్తుంది?

సతికి పలే—గృహం.

పతికి సలే—దీపం.

గృహంలేని దీపం ఆరిపోతుంది.

దీపంలేని గృహం చీకటిలో మురిగిపోతుంది.

కాబట్టే సతికి సలే గతి; సతికి పలే గతి.

*

*

*

“సుధీ! ఎన్ని చెప్పినా నీవు పతివ్రత వంటే ఈ జన్మలో నమ్మలేను.”

“పోవం.”

“నాకనులతో ఏ పాపపు సంతానాన్ని చూడలేను.”

“సరే.”

“అందుచే రేపు నేను తెచ్చిన విషాన్ని పొలల్లో కలిపి పట్టేయడానితో మన తగువు లాఖరు.”

ఆమె కొయ్య రారిపోయింది.

“వి—ష...మా?”

“అ—వు—ను!”

“పా—పా—యి—కా?”

“అ—వు—ను!”

ఆమె హృదయం రామైపోయింది; మెదడు బండబారిపోయింది.

“మాతృత్వం తెలియని నీమాటలు వివదానికే లోకం సిగ్గుపడుతుంది. ఇక మాటాడకు “కన్నతల్లి” బిడ్డక ప్తాలు సహించలేదు; కన్నీరు గాంచలేదు; ప్రాణాలు తీస్తుందా? పాలుకుడవ దానికి బదులు విషం కుడుపుతుందా? పిచ్చి వాడా? కన్నతల్లి పాపాయిప్రాణాలు తీయదు; ప్రాణాలు ఇస్తుంది; విషం చట్టదు; అమృతం ఇడుతుంది.”

“అలాగా.”

“ఎలాగో నీకు తెలియదులే సుధీర్! అనుమాన పికాచం ఆవరించిన నీకనులతో కలియగ చిత్రనాటకాన్ని చూడలేవు; కాని నాటకంలో ఒక కసాయివానిపాత్ర వేయగలవు?”

“సంతోషించాం?”

“సంతోషించక విచారిస్తే మధుర మైనహృదయపాత్రను అమృతంతో నింపేబదులు హాలాహలంతో నింపుతావా? పూలపాదను చేసేబదులు కసాయి వానికత్తులపాదని చేస్తావా?”

“విషం చట్టనా?”

“ఏకన్నతల్లి బిడ్డలప్రాణాలు తీసే మృత్యుదేవత కాలేదు”

“చట్టవు?”

“సుధీర్! నా ప్రాణాలు తీసివేయ భయంలేదు నా తరువాత నాభిగవంతుడే నాపాపాయిని రక్షించ గలడు స్వర్గధామంలోనుంచి నా చిట్టితల్లి నోట నేనే అమృతపువాన కురిపించ గలను సుధీర్ ఆలోచించక ఈ పాపిని త్వరగా చంపు”

“చంపాలా?”

“ఊ”

“_____”

“వెళ్లివాడా! నీవు చంపలేవు నీచేతకాదు పతివ్రత ప్రాణాలు తీయడానికి మృత్యువాస్తాలే గజగజలాడిపోతూ, వినయాంజలి చట్టి ఎదుట నిలుస్తాయి తెలిసిందా? ఆ విషం ఇలా తే నేనే ఆనందంగా తీసుకుంటాను”

“నివంటిపాపిని చంపేదానికంటే కారడవిలో ఘాతుకమృగాలకు

బలిచేస్తేమంచిది—కులటా—నీపాపపు సంతానంతో నాయుంట్లోనుంచి పో.

“పోతాను—మాచిట్టితల్లితోనే పోతాను—పోవటానికి నాకు విచారంలేదు కాని “కులటా” నని పిండుకొని వెళ్తున్నానే అని విచారంగాఉంది. సుధీర్! బ్రతికుంటే ఏచే నేను పతివ్రత ననిపించగలను

సత్యం స్వర్గంలో వెలిగే ఆరిపోనిదీపం.

దాని నెవరూ తగ్గించ లేదు; అర్చలేదు. దాని వెలుగులో ఏనాడో ఒకనాడైనా నాజీత గ్రంథం ఏవు చదివగలవు. పవిత్రతా ముద్రితమైన పృథివీతరం ఏకు ఆనందం కలిగించ గలదు. కాని—అందాక కాంతి— విశ్రాంతిలకు దూరమై పోతున్నానే అని విచారం నాహృదయంలో నాటని మేకైంది.”

“మంచిది. ఇక వెళ్లు.”

“ఇవిగో—నీ నగలు.”

“అవసరం లేదు. తీసుకుపో. పాపిశరీరాన్నున్న బంగారం కూడా అపవిత్రమైనదే.”

“పాపినా?—మంచిది—సర్పాలలా మెదులుతున్న ఈ నగలను నామెడలో ఉంచలేను. ఏకు యిష్టం లేకపోతే భిక్షుకులకు ఇచ్చివేయ్.”

ఆమె నగలన్నీ అతని పాదాలమీద నైచింది. పిల్లనెత్తుకుంది— భక్తితో పతిపాదాలకు నమస్కరించింది.

“సుధీర్—నెలవు—నేను పాపిని కాను. పతివ్రతనే. నెలవు!” అతని పాదాలపైన రెండుకన్నీటి పుష్పాలుజల్లి తుడిపూజ చేసి, పతినెలవు తీసుకొని ఆ “కన్నతల్లి”బయలుదేరింది.పాపం. కారడవులోకో—కాలసమదృంగంలోకో? ఎవ్వ రెరుగుదు రీత్యరాజ్? ఆపావెనుకే తెలుపు వేరుబడింది—అంతే.

౨౧

ప్రతిరథరాత్రి పాపాయి నెత్తుకొని ఇంట్లోనుంచి వెళ్లిపోతున్న కన్నతల్లిని చూచారు, సుబ్బయ్య సురకలు.

“సునీతా! పాపం సుకీలను ఇంటినుంచి గంటివేసినట్లున్నాడే!”

“అవును పాపము! అన్యాయంగా అడిపొసిన మాటలన్నీ సుధీర్ విన్నాడేమో!”

“వినే ఇంట్లోనుంచి గెంటివేసి ఉంటాడనుకుంటాను.”

“రామ, రామ, ఎంత పాపం వడికట్టుకున్నాను”

“ఏం? ఆమె సురేశ్ తో వ్యభిచరించలేదా?”

“వా, వా! వా ల్లిద్దరూ అన్నా చెల్లెల్లాగ ఉండేవారు”

“మరి అలా చెప్పావే”

“నల్లబద్దలతో లోకాన్ని చూస్తే ఎలా గుంటుంది? లోకం అంతా అలాగే నల్లగా కలబడుతుంది. నావాపపు కన్నులతో చూస్తే పతివ్రతలు రంకుటాల్లాగ కలబడతారు!”

“ఎంతపనిచేశావ్ — నారికాపరానికి నిప్పు పెట్టావే”

“నిష్పేమిటి? మహాపతివ్రత పార్వతా లుంటారా? ఆమె చనిపోతే నావాపం నన్ను కట్టిపడవనా? ఏళ్ళకోసం ఆయిపోనా?”

“అబ్బో! ఆప్పుడసలు చూడలేను నేను.”

“ఇప్పుడేమిటి కిగ్గవ్వం?”

“ఆమెను పిలుచు కొచ్చి భర్తపాదాలమీదపడి నిజం చెప్పటమే.”

“సులకూ . నాకూ ఉండేన్నేహంచేత అలా చెప్పించిందనుకుంటాడేమో!”

“ఏమీ అనుకోదు. సత్యం జయించలేని దీ పర్యవచంలో లేదు.”

“అయితే నీవు వెళ్లి పిలుచుకురా!”

“ఇంకానీయం. ఏకాడీ ముండాకొడుకునో అనుకొని, చెడతిడితే ఏంచెయ్యను?”

“సురే! నీవు ఇక్కడే ఉండు. నేనే వెళ్లి వస్తాను.”

“ఈలోపుగా గూ ఆయనొస్తే.”

“ఇంకా పన్నెండన్నా కాండే?”

“ఏమోలే... అనందంలో టయిను తెలీదు”

“ఉందూ...”

“సురే వెళ్ళు”

మనీత వీధిగుమ్మంతలుపు తీసి గడప దాటింది; రెండు మెట్లు దిగింది; ఆంతలో ఆమె భర్త మందరం ఎదురుగా ప్రత్యక్షం అయ్యాడు సినిమా నుంచి.

“నువ్వుతా—”

“ఎవరు?—మీ—రా?”

“ఏం అలా అనిగారు పడుతున్నావ్”

“మీరేనా అని”

“కనబడడం లేదా?”

“అప్పుడే ఎలా వచ్చావు?”

“వెధవ సినిమా ఏమీ బాగుండలేదు... పైగా నీవు జ్ఞాపకం వచ్చేసరికి మనసు రెపరెప లాడింది—”

“దానితో ఎచ్చేకారా?”

“రాకుండా ఉంటానికి నాతరమా? అయితే ఇలా ఎక్కడకు బయలు దేరావ్.”

“మిత్రానీ.”

“ఎందుకూ? నీకు నేను జ్ఞాపకం వచ్చానా?”

“జ్ఞాపకం రావడం ఏమిటి? ఎప్పుడూ నాస్మృత్యంతోనే ఉంటారు.”

“నాకు తెలీదూ? నీవు “పరివృత్త” వని తెలిసే పొరుగుూరు వెళ్లినా తెలియరబడీ రాను.”

“అలాగే మరి.”

“ఇంతకూ ఇలా ఎందుకు వస్తున్నావ్?”

“మా అన్నయ్య వచ్చాడు. మీరింకా రావడం లేదేమో, ఎవరిచేతైనా కబురు పంపుదామని చూస్తున్నాను—ఎందుకంటే మళ్ళీ ఇప్పుడే వెళ్ళి పోతాడట.”

“ఎవరు మార్గమేనా?”

“అబ్బే! మా పెత్తంది కొడుకండీ.”

“ఓహో! సుబ్బారావా?”

“అబ్బ! మీరు చూడండే.”

“నేను చూడ పోవడం ఏమిటి నీ కలకాయ. వెధవ సెమికేలా మాట్లాడతా నేమిటి?”

“ఓన్నపుడే రంగూన్ పారిపోయా డండీ!”

“అలాచెప్ప వట్టి దొంగముండాకొడుకన్న మాట”

“నిమ్మళ్ళం గా ఆనండి వింటాడు. వ్యాపారం నిమిత్తం వెళ్ళాడండీ”

“వేకాట వ్యాపారమా? కల్లువ్యాపారమా?”

“బాప గారంటే మీ కింతో వేళాకోళ్ళం గా ఉంది”

“కాను మరి”

ఇద్దరూ లోపలకు వెళ్ళారు. కస్తూరి సువాసనలతో పేలిపోతున్నాడు సుబ్బయ్య. సుందరాన్ని చూచి ప్రైవేట్‌లు పెనే విడిచివేయబోయాడు. కాని సుత కనుసన్న చేయడం వల్ల ప్రైవేట్‌లతో నిలబడ్డాడు.

“అన్నయ్యా! ఇదిగో మీ బాపమరదిగారు?” అంటూ సమైక్యత చెప్పింది.

“ఓహో! మీరేనా? చాలా ఆనందం”

“గారు చిన్నప్పుడే గంగూన్ వ్యాపారం నిమిత్తం వెళ్ళారన్న మాట” అంటూ సుందరం కళ్ళలోడు ప్రైవేట్‌ల చూస్తూ పుట్టిందాడు.

“చెప్పాను కదా!” అం నా సునీతి జనాబుచెప్పింది.

బ్రతుకు జీవుడా అనుకున్నాడు సుబ్బయ్య

“మీ రెండు నేనయింది వచ్చి?”

“మీరంటు సినీమాకు వెళ్ళారా! అంతలో వచ్చాడు.”

“అంతే .. అంతే.”

“మీ కేదో యీ ఇల్లుకొత్తగా ఉన్నట్లుంది. బెదిరిపోతున్నారు.”

“అంతే—అంతే.”

“ఖంగారు పడకండి. నా ఇల్లే మీయిల్లు.”

“అంతే—అంతే.”

“నాకు మీ రొకటి - మీ చెల్లె లొకటి కాదు.”

“అంతే—అంతే”

“మీ రొక్కకి ఉండి రేపు వెళ్ళకూడదా?”

“పిల్లడిని చెప్పావని. చెప్పాను కదండీ. వాడికి అర్థంటు పని ఉంది”

“అంతే—అంతే”

“సరే—ఫలహారాలు పెట్టావా?”

“లేంలే”

“బాగుంది—అయితే తీసుకొస్తానుండు”

“ఇప్పు డెక్కడుంటాయ్”

“సినిమా కి ట్రైయ్య్ లేనుకదా—”

“సరే—వెళ్ళిగండి”

“రండి—బావగారు—ఇద్దరం వెళ్ళివద్దాం”

“మీరు వెళ్ళివద్దురూ—అన్నయ్య్ కూడా ఎందుకు?”

“సరే—ఇప్పుడేవస్తా”

అంటూ సుందరం వెళ్ళిపోయాడు, ఏమీ ఆలోచించకుండా. సునీత వీధిలోనుంచి వేసివచ్చింది.

“ఆ అమ్మయ్య రక్షించావ్ బాబు”

“అ! ఇదొక లెక్కేమిటి—అయినా నీ బొండా అన్నిటికీ “అంతే—అంతే” ఏమిటి?”

“ఏం చెయ్యను—గుండె గొంతుకలో అడ్డపడితే—”

“బాగా చెప్పావు గాని—మీ ఆయన రాగానే ఫలహారాలని పూటగాతని, ఊరు వెళుతున్నట్లు చెప్పి కాలేకి బుద్ధిచెప్ప”

“స్తేవనుకు వస్తానని వెంటబడితే”

“శేనున్నానుగా—విడుస్తానూ?”

“బలేదానవులే—మా పెద్ద చెయ్యి. మళ్ళీ ఎప్పుడో”

“ఎప్పుడో ఏమింది—మీ బావగారు విజంటులే. ఇంటివద్దండ్లేవిసెలకు వెండు ఊరే”

“అలా చెప్పి. అందుచేతే పాపం ఈ కక్కుర్తి”

“పోదూ—నెప్ప వేళాకోళం నువ్వును”

అంటుంటే సుందరం వచ్చాడు సుబ్బయ్య గుండె లాగిపోయాయి.

“మెహర్తం జంకలేను—ఇటువంటి వెన్ని మాచిందో!”

“ఏం వచ్చారు?”

“ఫలహారాలు మోసుకు రావడానికి బట్ట మరచిపోయా?”

“అలాచెప్పండి” అంటూ లోపలకు వెళ్ళి బట్ట తీసుకొచ్చిఇచ్చింది.

అత డాక్కింతో వెళ్ళిపోయాడు.

“సునీత—మనబ్రతుకు బండలయ్యోకా వచ్చింది.”

నేనుమాత్రం వెళ్లవద్దు?"

"మీ రిదివఱకులాగ వెళ్ల తరపున ఉంటే నే నుండలేను సుమండీ! నీనుయ్యా గొయ్యా చూచుకోవలసి వస్తుంది." అంటూ కన్నీరు మున్నురుగా వీడవడం పొగిరంభించింది. ఆమెను ఓదార్చలేక చచ్చా రా ఇద్దరు మగ పశువులు—ఆ కాలవనుండి అలాదాటించి దా ప్రియుని ఇలా ఎంతమంది ప్రియులను దాటించిందో వచ్చుకే వెళ్తున్నాను?

* * *

ఇటువంటి రెండుతలల బండ మొండిరండ శిఖామలవల్లే కదా, పవిత్ర మైన సంసారాలు బుగ్గిపాలైతున్నాయి. ఆ కాముకి తన సంసారాన్నే కాక ఎదట సుబ్బయ్య సంసారాన్ని కూడా కూల్చివేస్తుంది. అంతేకాదు మహాపతి పౌత్ర అయిన సుశీలకావరానికి కూడా నిష్ఠపెట్టింది. ఆ కాముకి కాన్నాగ్నిలో పౌపంచమే దగ్ధమై పోతుంది.

ఇంతకూ ఆలోచిస్తే తప్పుంతా ఆమెదేనా? ఎన్నటికీ కాను. నడి యావనంలో ఉన్న స్త్రీని ఒంటరిగా విడిచి వెలల తరపున పతి పగస్త్రీ కాగితిలో పౌపంచాన్ని మరచి పోతే ఆమె ఏంచేస్తుంది? ఆమెను ముత్రం వృద్ధయం లేదా? కామంలేదా? మోహం లేదా? నానిచేతులలో ఆమె అతనివలె కీలుబొమ్మ కామా? ఆమెబండరాయికాదు, ప్రపంచ వ్యామోహానికి గురికాక పోవడానికి—ఇలాగ న్నానని ఆమెను వ్యభిచారం చేయమనీ లేదు. నేను చెప్పేదేమిటంటే అపాపాన్ని సతీపతు లిద్దరి శరీరాలు కట్టెలై కాలవలసిందే. అపాపానికి ఇద్దరూ బాధ్యులే అంటాను."

౬

అర్ధరాత్రి—గాలికి కూలిపోయే పండుటాకులాగ సుశీల తూలి పోతూ వెళ్ళిపోతూ ఉంది "భగవంతుడా! ఇంత వికార పౌపంచం అంతా నాకు ఇరుకై పోతుండే—ఎక్కడ తలదాచుకోను, నాయనా? ఈ ఆగాధ పౌపంచంలో నాఅశురీపాత్ర ఎక్కడ దాచుకో గలను తండ్రీ! ఈ మహా నముద్రంలో ఏ కెరటం మాటున నా జీవిత గ్రంథం దాచుకో గలను ప్రభూ!" ఆమెకుంటూ ఆ అభాగ్యజీవి అశ్రుపాత్రతో ఆగాధ ప్రపంచంలో అశ్రయంకొరకు అల్లాడి పోతూఉంది.

* * * *

రాత్రి రెండు గంటలు కొట్టారు. పాపాయి నెత్తుకొని శ్రమశానం వైపు వెళ్ళిపోతూ ఉందామె. ఆమె నెట్టే ఒక పోలీస్ కాన్స్టేబుల్ వెళుతున్నాడు. ఆమెను సమీపించాడు,

“ఏయ్—ఎవరు మీరు?”

“_____”

“మాట్లాడలే?”

“_____”

చేతిలో లైటు పైకెత్తి ఆమె ముఖం చూచాడు. ఆ లేబోర్ స్వేతా శాలనిని ముగ్గుని జీశాయ్. అతి దాశ్చర్యచకితుడై పోయాడు.

“అమ్మా! మీ రెవరు?”

“నేనా? నే నొక అభాగినిని”

“ఇలా ఎక్కడవు?”

“ప్రపంచపు టంచుల చివరకు—కనపడే వెలుగులోకి.”

“ఏమందుచున్న కాషాలు తల్లీ! అది శ్రమశానం.”

“తెలుసును—ఆ మంటల్లోకే.”

“ఎందు కమ్మా!”

“మండే హృదయాన్ని ఆమంటల్లో కలిపడానికి”

ఆమె మాట్లాడకుండా వెళుతూ ఉంది. భుజంమీద పాపాయి కదిలింది. కాన్స్టేబిల్ సుబ్రహ్మణ్యం వ్యాధయం జల్లుమంది.

“అమ్మా! మీకు ఇల్లు లేదా?”

“ఉంది?”

“ఎక్కడ?”

“ఇక్కడే—ఇదే... నాయనా! అభాగినులకు ఆకాశమే ఇల్లు!”

“నిచరిత్ర చూస్తుంటే నా హృదయం కరిగి పోతుంది.”

“హృదయం ఉంటే కరగకేం జేస్తుంది?”

“అమ్మా! నిరభర్తగా రెక్క దున్నారు?”

“ఊహా ప్రపంచంలో.”

“చెల్లీ—”

ఆమె అపిలుపుకు ఆశ్చర్యపోయింది. ఆమెజీవితంలో అంతరియగా

పిలిచిన వారిని చూడలేదు. అందులో ఒంటిపాటుగా ఉన్న స్త్రీని “చెల్లీ!” అని పిలిచే సహృదయులెవరు?

“చెల్లీ! ఈ మీ అన్నయ్య బతికి ఉండగా ఏ కేమీ భయంలేదు... మా యింటికి రూ తల్లీ!”

“బాబూ! భగవంతుడే తన హృదయ మందిరం తిలుపులు వేసేశాడు. ఆయన హృదయ మందిరంలో నా కింక తావు లేదట... అయింట ఈ పాపి నిలువరాదట.”

“చెల్లీ! ఏ దీనస్థితి చూస్తుంటే భగవంతుని హృదయం పర్యవేక్షణ కావచ్చును... కాని ఈ దీనుని హృదయం మహాసముద్రం అయిపోతుంది;”

“అన్నయ్యా!”

“చెల్లీ! నా కింకవరూ లేరు... రా... వేదలే వేదలకు ఆశ్రయం ఈయగలరుగాని వేదలకు గొప్పవాళ్ళు ఆశ్రయం ఈయలేరు. కారణం దివిద్రింలో ఉండే బాధ వాళ్ళకు తెలియలే చెల్లీ!”

“అవునన్నయ్యా! అవును... కాని ఈ పాపిని కాలగర్భంలో కలిపి పోనియ్య... ప్రకాంతిగా ఉన్న నీజీవితాన్ని నేను భగ్నం చేయలేను.”

“నీవు వచ్చినా ప్రకాంతికేం భగ్నం అమ్మా! నా హృదయంలో వేయి చేతులతో దీవిస్తున్న కాంతిదేవతనుండే మీద ఎవరూ కూలం నాటలేరు... రా తల్లీ... రా!”

ఆమె ఇంకేమీ మాట్లాడలేక అతనివెంటే బయలుదేరింది. సుబ్రహ్మణ్యం తన పాతింటికి ఆ కన్నకల్లని తీసుకొని బయలుదేరాడు ... ఇద్దరూ ఇల్లు చేరారు.

* * * *

అయింటో సుబ్రహ్మణ్యం... సుబ్రహ్మణ్యం తిరిమాళిం ఉంటున్నాడు. అతడు వేదనా దవటంచేత పెళ్ళిచేసుకో కూడ దనుకున్నాడు...

సుబ్రహ్మణ్యం సుకీలను తల్లికి తెలియజేశాడు. తల్లికి ఆపరిమితమైన ఆనందం కలిగింది. కన్నకూతురులేనిలోటు తీరుస్తుందనుకుంది.

* * * *

సురేశ్ ఆఫీసులోని తీసుకొని ఏదోడూరు వెళ్ళాడట. అతని అంతు తెలియలేదు... సుఫీర్ విక్రాంతికారకు ఊటీ వెళ్ళాడు... సుబ్రహ్మణ్యనికి

రెండునెలల లయింతరునాత రాజమండ్రి బదిలీ అయ్యింది. తల్లితోటి - సుకీలా పిల్లలతోటి బయలుదేరి వెళ్ళిపోయాడు.

ఒకనెల గడిచింది తగిలినగోరుకే దెబ్బ తగులుతుం దన్నట్లు సేత వారికే ఆపద లెక్కువ వస్తాయ్; సుబ్రమణ్యానికి భయంకరమైన పక్షవాతం వచ్చి ఒక చెయి పడిపోయింది...కాలుకూడా కొద్దిగా వంకరపోయింది దానితో ఆతని ఉద్యోగం పోయింది...

“చె...ల్లి!”

“అన్నయ్యా!”

ఆమెవంకచు గాడు...దుఃఖం ఆపుకోలేక చెక్కిచెక్కి ఏడ్వడం ప్రారంభించాడు...చంటిపిల్లవానిలాగ ఆమె వడిలో తలపెట్టుకొని గావుడ మని ఏడ్చాడు...ఆమెకూ కన్నీరు ఆగలేదు...

“ఊరుకో అన్నయ్యా! ఊరుకో!”

“ఏం పాపం చేశానో చెల్లీ! ఈమహారోగానికి గురికావ్వద్దు.”

“పాపం ఏముందిన్నయ్యా! మంచులో రాత్రిళ్లు తెల్లవారూ తిరుగుతూ ఉండేవాడవు...ఇంటికివచ్చింతరునాత కడుపునిండా, పడిన కష్టానికి తిండేది?”

“పోలీసు లంతా తిరగలేదా చెల్లీ!”

“అంతా పట్టించి తెల్లవారూ తిరుగుతారా? నాలుగు రోడ్లూ తిరిగి ఏకొట్టు బల్లమీనో ఏచెరువు గట్టునో ఎక్కడో పండుకొనే వాళ్ళను ఎంత మందిని మనం చూడలేదు.”

“అయితే నా తిప్పేనంటావా?”

“తిప్పేముంది? నీవని నీవు ఏమరకుండా చేశావ్. కాని కష్టానికి తగినంత సదుపాయంలేక ఇలా మనవంటి వాళ్ళంత మందో - ఎన్నోవిచిత్రమైన అబ్బులకు బలి అయిపోతున్నారు.”

“ఇప్పుడు నాగ లేమిటి చెల్లీ — పని పోవలసిందే కాదా?”

“పోలీసువని లేని వాళ్ళంతా తీవించడం లేదా అన్నయ్యా!”

“ఇంకేం చెయ్యగలను?”

“ఏమీ చెయ్యగద్దు...నీకు నేనున్నాను. మనకు భగవంతుడున్నాడు.”

“నీ వేం చెయ్య గలవు? నుకుమారి బిడ్డవు?”

“సావిత్రీ దమయంతులకే కష్టాలు తప్పలేదు. ఇక మన శక్తిమిటి? అయినా అన్నయ్య బాధపడితే నేగాని జీవితం విశ్వసాందర్యాన్ని తొంగి చూడలేదు.” అంటుంటే సుబ్రహ్మణ్యం తల్లి వచ్చింది... ఆమె ఏడుపుకు అంతే లేదు. ఆ యిల్లంక కన్నీటి కాలువై పోయింది. సుకీలే నాళ్ళకు ధైర్యం చెప్పే వేదమూర్తి అయి పోయింది.

* * *

సుకీల ఒక డాక్టరు గారిని తీసుకు వచ్చింది.

ఆయనేదో ఇంజక్షన్ ఇచ్చి - బేరం ఇమ్మన్నాడు; పావురాయి రక్తం పూయమన్నాడు. వెళ్ళిపోయాడు. జబ్బు స్థిరంగానే తగ్గవచ్చు నన్నాడి. కాని బ్యాండ్ కి డబ్బేనీ? సుకీల హృదయం చివికి నడిగిపోయింది. సుబ్రహ్మణ్యం ఆమెవంక దీనంగా చూచాడు. ఆతని విషాద వదనం ఆమె చూడలేక తల మరోపక్కకు తిప్పివేసింది. ఏరునిండిన ఆమెకను లాతనికీ చూపించలే పోయింది...—వంటింట్లోకి వెళ్ళి పోయింది. నేలమీద చదికిల పడిపోయింది. మోకాళ్ళలో తలపెట్టి ఎక్కెక్కీ ఏడ్వడం పొర్రంభించింది - అంతగా ఆమె మెళ్ళో మెగులులా మెరిసిపోయింది మంగళనాత్రం.

ఆమె కన్ను లానందముతో వికసించాయ్.

“నాపతే నాహృదయంలో ఉన్నాడు... ఇదెందుకు? ఆనమాలు కొక శుశువుకొన్ని కట్టుకోరాదూ? మా అన్నయ్య పాపాలకంటే ఎక్కువా?”
మంగళనాత్రాన్ని అమ్మ, కావలసిన సామానులను తీసుకురావాలను దృఢ సంకల్పంలోకి వచ్చివేసింది. లేచింది... బజారుకు వెళ్ళింది...

* * *

“అమ్మా చెల్లమ్మేది?”

“ఎక్కడకో వెళ్ళింది బాబు.”

“పాపం! మనమూలాన ఎంత అవసరమవుతుందో?”

“అసలు మరి?”

“అన్నా తనంతట తానే మండకుండా... లోకాన్నంతా మండిస్తుంది. భూవానంలో ఊరకే పోతుందా!”

“అలాగే.”

“అమ్మా! ఆపాపాయి నాడించు.”

“అమ్మా! చెల్లమ్మ ఇంకా రాలేదా?”

“వచ్చింది— ఇవగో...మీ చెల్లమ్మ.” అంటూ రెండు బాగాయి
కోటిల్లు - కమ్మరి, మొదలైనవన్నీ తీసుకొని నుకల నుబ్బిమణ్యం ఎదురు
గుండా నిలబడింది.

నుబ్బిమణ్యం కనులముందు వేయివేల నుకలలు తిరుగుతున్నట్లయింది.
అతని వేయి వేలగుండె లొక్కసారిగా నాదబ్రహ్మను వెలువరించాయి.

“చెల్లి! ఎక్కడి వివి?”

“బజారులోవి?”

“డబ్బో!”

“మనకు డబ్బుకు లోటేమి టన్నయ్యా! నీవు పుచ్చుకో ... నీజబ్బు
నయం కావాలే కాని మనకు కావలసిం దేముంది?” అంటూ నుకల
గ్లానులో బాగ్గిందీ పోస్తూఉంది...ఆమె మంగళసూత్రంమీద అతని అను
మానరేఖలు విరికాయి.”

“చెల్లి...మం...గ...ళ నూత్రం ఏదీ?”

“నూర్వాడీ కొట్టులో ఉంది.”

“అమ్మేకావా?”

“ఒక్కడెబ్బలో?”

“ఎంతవని చేకావు చెల్లి.”

“మరేమీ ఘరవాలేదు. దానిగురించి ఆలోచించక.”

అతని కనులలో దరిద్రజీవిత శవాలను తగులతెడు తున్నటుండే
ఏమీ మట్లాడలేక అతడు బాగ్గిందీ పుచ్చుకొని కళ్ళు మూసుకున్నాడు—
నుకల ఆనందంతో లోచనకు వెల్లింది. చిట్టి తల్లిని ఎత్తుకుండ.

“చిట్టి—మాపయ్యకు జబ్బు చేసింది. చూచావా?”

“శూ—చా”

“చూచావా—మాతల్లివే—మాపయ్యకాళ్ళు పినుకులావా?”

“పి—చు—తా—”

“అమ్మా! మా బంగారు తల్లివే—ఏవీ మాపయ్యపాదాలు పిసికే
బంగారుపు చేతులు—”

“ఇ—యి—గో”

అంటూ పాపాయి తనరెండు చేతులనూ చూపింది. కన్నతల్లికీ మైలన్నీ చిట్టికల్లి చిరునవ్వులో చెరిగి పోయాయి. సుకీల పాపాయి నాడిస్తూ పెరట్లోకి వెళ్లింది. పాపం! ఆమెకు భరించలేని కష్టం కలిగి నవ్వుడలా పాపాయిబంగా రపుపాదాలను నుద్దు పెట్టుకుంటూ... చూడులోకాల ఆనందాన్ని చూరగొంటూ ఉంటుంది. పాపాయి ఎప్పుడన్నా “నాన్నా—నాన్నా” అనివీడిచిందంటే నిలువు నిలువునా నీరై పోతుంది—“వస్తాడమ్మా! నాన్న వస్తాడు—నీకు అన్న తెస్తాడు.” అంటూ ఓచారుస్తుంది.

అప్పుడప్పుడు ఆమె పూర్వ జీవితాన్ని తలుచుకొంటూ, అంతర్బాష్పాల చేత కాలిపోయేహృదయాన్ని చల్లబరచుకుంటూ ఉంటుంది. ఏమిటో భాగిని లోకపంచిత.

*

*

*

2

క్రూరరథ చక్రాలక్రింద ఆభాగినులు చిడికి పోతున్నారు. వారి యెముకలనుంచి చివ్వున గొట్టం క్రింద ఎగజిమ్మిన రక్తపుజల్లు, రథచక్రాలను అంటుకు పోతుంది. ఆ రక్తచందసాన్ని ఏగంగా జలంతో కడిగి వేస్తాడో భగవానుడు.

ఆమె అనాథ హస్తం అకురిపాత్రీ ధరించి అన్నపూర్ణ ఆమృత భిక్షకు ఎదురు చూచింది... అంతే... ఆకలి కడుపులో రేగు అగ్ని జ్వాలకు అన్నపూర్ణ ఎప్పుడు. ఆహుతై పోయిందో—పాడడని దేవాలయం మాత్రం మిగిలింది.

“అగ్ని వర్షం!

అగ్ని వర్షం!

అనాథజీవుల ఆహుతిజేసే

అగ్ని వర్షం!

అగ్ని వర్షం!

*

*

*

అకురిధారలు!

అకురిధారలు!

అభాగ్య జీవుల ఆయువు తీసే

అశ్రుధారలు !

అశ్రుధారలు !

*

*

*

విష జ్వాలలు !

విష జ్వాలలు !

విశ్వజీవులను భస్మంచేసే

విష జ్వాలలు !

విష జ్వాలలు !

*

*

*

విదగ్ధ హృదయం !

విదగ్ధ హృదయం !

వేడినెత్తురూ పీల్చివేసే

విదగ్ధ హృదయం !

విదగ్ధ హృదయం !

*

*

*

కత్తిపోటులా

నెత్తుటి మంటలు_____

శ్రీశాన భూముల భస్మంచేసే

కత్తిపోటులా

నెత్తుటి మంటలు..."

*

*

*

ఈ పాట మన అభాగ్యజీవి సుశీల హృదయంలో ఎవరో వేయి జాంగురు గొంతుకులతో పాడుతున్నారు... సముద్రపుభూమిలా మారు మ్రోగుతున్న ఆ పాటను వింటూ, కళ్లాలు జల్లుతుంది. డాక్టర్ సురేంద్రుని ఇంటి ముందు కళ్లాలు జల్లిన తరువాత ముగ్గులు పెడుతూంది;

“సుశీలా—ఇంకా ముగ్గులోనే ఉన్నావా?”

“అయిపోయిందమ్మ గారు—

“ఏం అయి పోయింది? అంటితప్పాలింకా ఎప్పుడు తోవుతావ్”

“ఇప్పుడేనమ్మా !”

“త్వరగా తెలుసు—మన్నె తిన్నపామలాగ, ఏమని చేస్తుంటే ఆ పని పడే ఉండిపోతావేమిటి?”

“పస్తున్నా నమ్మా!”

“త్వరగా రా! ఆయ్యగారికి కాఫీటయిము అవడంలేదా?”

“చిత్తం—చిత్తం—”

సుకీల గజ గజ లాడుతూ, అంటుతో ముతూంది. నురేంద్రుని భార్య సుబ్బమ్మ మృత్యుదేవతకు పెద్దక్కగారు; బ్రహ్మరాక్షసికి చిన్నక్కగారు: ఆమెను చూస్తే చాలు వీధంతా హడులే—తాటకిలా ఎంతో అందంగా ఉంటుంది భర్త కనులకు.

సుకీల అంటన్నీ త్వరత్వరగా తోమి సుబ్బమ్మగారికి అందజేసింది. కొంతసేపటికి వారి కాఫీలయ్యాయ్—ఎంగిలి గ్లాసులు బయట పడేస్తే మళ్ళీ తోసుకూఉంది.

సుబ్బయ్యగారి ఏకైక పుత్రిక నూరమ్మ వచ్చింది.

“సుకీలా! ఏంతోమడం నమఖం లాగ—ఎక్కడ జిడ్డు అక్కడే ఉంది”

“ఇకనుంచి బాగానే తోముతానండి”

“నీకు మహాపాగరక్కిందిలే—ఆ చింతపండు అంతంత ఒకేగానుకు పట్టిస్తున్నావేమిటి?—అసలే యుద్ధపు రోజుల్లో చింతపండు దొరక్క మేం చస్తుంటే నీ వేమిటి?”

“ఇకనుంచి మట్టితోనే తోముతానమ్మా!”

“ఏదో ఏడువ—త్వరగా—”

సుకీల పనులు త్వరగా చేస్తున్నా సుబ్బమ్మగారి కూతురు నూరమ్మ గారు అసలూరుకుంటుంటేను. తలికంటే నాలుగాకులు ఎక్కువ చదువు తుందిమే. ఆమె భూలోకాన్ని మింగుతానంటే—ఈమె మూడులోకాలను మింగుతా వంటుంది.

పగలు పదిగంటలయింది.

“సుకీలా! సుకీలా.”

“అమ్మా! అమ్మా!”

అమ్మ పిలిచేస్తున్నది.

“స్నానాల గదిలో నా కోకిలున్నాయ్—అవన్నీ పిండి ఆర
జేశానా?”

“లేకమ్మా!”

“ఏం చేస్తున్నావ్.”

“బాబుగారి బట్టలుతుకుతున్నానండి”

“అఫ్సోరించ పోయావ్”

“_____”

“త్వరగా బట్టలన్నీపిండి...చూగిది బూజులు దులిపి మరీయింటికి
వెళ్ళు.”

“అలాగేనమ్మ!”

పాపం! సుకీల యింటెడు పనులూ వంచిన నడుము ఎత్తకుండా ఆకలి
కడుపుతో చేస్తూఉంది—ఇంటివారు పంచభక్త్య పరమాన్నాలు తింటున్నా
పాచిపని చేసే సుకీలకు ఒక్కగుక్కెడు కాఫీకూడా ఇచ్చిక పాపాన్నపోలేదు.

మధ్యాహ్నం ఒంటిగంటయింది అందరి భోజనాలూ అయ్యాయి -
మిగిలిన పులును అన్నం సుకీల గిన్నెలో వేశారు. ఆమె యెంతో భక్తితో
గిన్నెపై వైటముసుగువేసి యింటికి, ఆయెండలో తలమాడి పోతూఉంటే,
కాళ్ళు కాలిపోతూంటే, వెళ్ళింది ఆహా! ఏమిటీ కాలవై పరీత్యం! పడుగురిచే
సేవలు చేయించుకొను సుకీల ఇప్పుడు పడుగురకు సేవలు చేస్తూ ఉంది.

“అవును...నిజం—అలాగే—చిట్టితల్లి” అంటూ ఏమిటేమిటో
మధ్యమధ్యన పిచ్చిదాస్తూ అనుకుంటూఉంటుంది. ఆనలు సుకీలను చూచినవా
శ్వేతరూ సుకీలను పోల్చుకోలేరు.

ఆమె ఇప్పుడు తల నెరిసిన ముసిలివండు. జనశక్తులుడిగిన ఆకత్త,
తిండికిలేని కేదరాలు. పనిచేసుకొని బ్రతికే దాక్టీ.

*

*

*

సుకీల ఇంటికి వెళ్ళేసరికి పాపాయి గుమ్మం పట్టుకొని తల్లికొకడు
ఎదురు చూస్తూవుంది. పాపాయిని చూడగానే “కన్నతల్లి” హృదయం
పొలసముద్రంలా పొంగిపోయింది...తల్లిని చూచిన పాపాయి కన్నులలో
అనందరేఖలు వెలివిరికాయి,

“అమ్మో .. త్తి...ంది....అమ్మో... త్తింది.” అంటూ గుమ్మం పట్టు
కొని లోపలకు పారిపోయింది.

“అమ్మదొంగ! పారిపోతున్నావా” అంటుంటే చిట్టితల్లి చిరునవ్వు మంచి ముత్యాలు కురిపిస్తూ, తప్పుటడుగులు వేస్తూ పారిపోయింది. ఆనందంతో సుకీల ఆమెను “దొంగ... ఎక్కడకు పారిపోతావొక” అంటూ అత్తుకుంది.

ఆతల్లి బిడ్డలనవ్వుముఖాలు చూచిన సుబ్రహ్మణ్యం కన్నులలో నవ వసంతం వికసించింది. సుకీల లోపలకు వెళుతూ—

“అన్నయ్యా! మాదొంగనుండ ఎంత అల్లరిదై పోతూందో చూడు.

“అల్లరి పిల్లకే లీడర్.”

“ఏమే... చిట్టి... అల్లరి దానా?”

“నీ... వే.”

“సేనా పైగాను.”

“నీవే.”

అంతా నవ్వుకున్నారు.

“చిట్టి. ఏదీ మావయ్యకు దణ్ణం పెట్టు.”

“ఇ... దో...”

చిట్టి పాలబుగ్గల్లో పసినిమ్మపండు కాంతులు ఒలకపోసు కుంటూ నవ్వుతూ చేతులెత్తి నమస్కారం చేసింది.

“ఏదణ్ణమే—పంకరదణ్ణమా నవ్వాను”

“మావకు పంకరదణ్ణం కాకపోతే—తిన్నా చేస్తుందా? ఏంకల్లి”

“ఊ—” అంటూ తలూపింది.

చిట్టిని ముద్దు పెట్టుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళి “చిట్టి—మామ్మకు దణ్ణం పెట్టు” అని మామ్మను చూపింది

“ఇ—దో—” అని మళ్ళీ నమస్కరించి సిగ్గుతో తల, కన్నతల్లి పయిట చెంగులో దాచి వేసుకుంది.

సుకీల పాపాయి నెత్తుకు మరోచోటికి వెళ్ళింది. అలావగలు పడ కష్టం - అధికారులచే అనుభవించిన దీవెనలు, మంత్రేపుష్పాలు పాపాయి చిరు నవ్వు పెడెలులు పెట్టుకుంటూ మరచి పోతూఉండే—నిజానికి పిల్లలకంటే తల్లులకు కావలసిందేముంది? తల్లులకు పిల్లలే ఆనందకల్పవల్లులు.

*

*

ఏదో కలలోగంజో తాగి సుకీల కునిలోకి బయలుదేరింది. పిల్లను విడిచి ఒక్క తుణుం ఉండలేనిది, పగలు పగలల్లా పనిపాటలో ఉండవలసి వచ్చింది.

సుకీల దాక్టరుగారి ఇల్లు ఊడుస్తూఉంది. ప్రశ్నయ శక్తిలా వచ్చింది
సుబ్బమ్మ తల్లి

“ఏం సుకీలా ఇవాళ ఇంత ఆలస్యం అయింది?”

“ఆలస్యం అయిందాడీ!”

“ఇంకా “అ...యిం...దాడీ” అంటూ సాగతీను కుంటున్నా?”

“_____”

“మాటాడవే”

“రేపు త్వరగానే వస్తానండి—?”

“సరే—వేడిసిళ్ళు స్నానానికి కాగేయో లేదో చూడు, చిన్నమ్మ
గారు తలంటి పోసుకుంటారట”

“అలాగే నమ్మ—” అంటూ చీపురు మూలపెట్టి లేవబోయింది.

“అదేమిటి? అంతా ఊడ్చి వెళ్ళమంటే—అబ్బే! ఇంత తెలివి
తక్కువ పక్షిలో ఎలావేగడమో అర్థంకావడం లేదు.

“_____”

“ఉ—ఊహ్! ఆలాగుడ్డగుబిలా చూస్తావే? సభవమండకు మా పొగ
రెక్కువైంది” అంటూ ఏమోమో సణుక్కుంటూ లోపలకు వెళ్ళి
పోయింది.

సుకీల అన్నిగదు లూడ్చి, అంటులోమి, నీళ్ళు కాస్తూఉంది—పచ్చి
పుల్లలవల్ల పొయిమండక బాధపడుతూంటే అది శక్తికి అపరాధతారంతా
నూరమ్మ పోత్యక్షం అయి—

“ఏం సుకీలా! ఇంకా నీళ్ళు కాచలేదా?” అంటూ నిప్పులన్నం కలిపి
పించింది.

“కాగుతూన్నాయమ్మ! పుల్లలు మండవం లేదు”

“మంట పెట్టటం చేత కాకపోతేసరి?”

“మావడిపులకదమ్మ—పొగమాత్రం వస్తూంది.”

“ఓహోహో! “తమ రిక్కుడ బనిచేస్తున్నారని పేకుపుల్ల తెప్పిస్తాం”

“అంతకోపం ఎందుకమ్మా! మంటపెడుతుంటే”

“ఓసినీ నీరొగరు మండ...నాకే బుద్ధి చెబుతున్నావ్...తిన్న ఇంటి
వాసాలు రెక్కెట్టై జాతికదూ మీది.”

“క్షమించండమ్మా!”

“ఏడికావు గాని... త్వర గాకాయ... ఇనాళ చాలా పనుంది... ఊ... త్వరగా...”

“అలాగేనమ్మా! అలాగే—”

ఆమె అంతలో, పొయి బాగా మంటపెడుతూ ఉంది.

చూచారా ఆ అభాగిని జీవితం క్షమపు మంట చల్లార్చుకోవాలంటే ఈ దరిద్రబానిస భారత దేశంలో ఎంతకష్ట పడాలి, ఎన్ని కన్నీళ్ళు కార్పాలి, ఎన్ని నిందలకు గురికావాలి. అలోచించండి—

* * *

సాయంకాలం ఆరుగంట లయింది. పళ్ళెపలహారాలు పాలూ వెండి పళ్ళెంలో పెట్టుకొని మేడమీదకి నుబ్బమ్మ గారు నూరమ్మ గారికి తీసుకు వెళ్ళమంటే నుకీల తీసుకు వెళ్ళుతూంది..

నూరమ్మ తలారా-స్నానంచేసి సాంబార్లని ధూపంతో తల ఆరుపు కొని అభినవరతీదేవిలా తయారయింది. ఆమె వాలుజడలో, కీలుకొల్పిన నన్నజాడలు గదంతా ఘమ ఘమ లాడిస్తున్నాయ్. ఆమె ఎంగుకో ఆరోజాన అపరిమితానంద మహాసముద్రంలో పూలడడవపైన తేలిపోతూంది. ఆవలతీరాన్న వెలిగే వీపియని హస్తస్పర్శకో!

ఆమె తిండిగిరు మెడ్రాసు వెళ్ళారు. నాలుగు రోజుల పరకూరారట. దారితో ఆయింటికి ఆమె పెత్తందారయి స్వర్గంకింద చేపేస్తుంది.

* * *

నుకీల వెండిపళ్ళెం తీసుకొని మేడమెట్లెక్కుతూంది. ఎవరో ఇద్దరూ నవ్వుకుంటూ ఉన్నట్లుంది.

ఆమె హృదయం ఎందుకో నేలమీద రాలిపోతున్న రావాకు గాలిలో కొట్టుకుపోతున్నట్లు కొట్టుకుపోయింది. గదినిండా నువాసనలు గదిలో మధుర అభిభాషణలు. ఆమె కేమీతోయలేదు. కింపకు వెళ్ళిపోదామనుకుంది. కానిక్రిందకు వెళితే “ఏం? ఎందుకు ఫలహారాలు తీసుకు వెళ్ళి అమ్మాయికివ్వలేదు.” అనిరాత్ నీలా నుబ్బమ్మ మీద పడుతుండేమో నని భయం కలిగింది, ముందు నుయ్యి. వెనుక గొయ్యి.

ఏమీతోచక మేడమెట్లెక్కింది. గదిమందు నిలబడింది. అంతే— ఆమె శరీరం వేయివిషసర్పాలు కబళిస్తూ ఉన్నట్లు తోచింది. గజగజలాడి

పోయింది. సురతిగారి ప్రియదైవ కంపాండవ్ సుబ్బయ్య తన నూతన ప్రియురాలైన నూరమ్మను బిగికొలిలో లాల్మస్తున్నాడు మున్నగుడు తాళం వేలాడేమో అన్నట్లు వారువురి మధుగాధరాలు ఒకటిగా కలిసి పోయాయి. అపాపపు దృశ్యం కనులారా చూచిన సుకీల చేతులు వణికి పోయాయి; శరీరం జపజప లాడిపోయింది. కనులు తిరిగి పోయాయి. గానితో చేతిలోని పల్లెం జారిపోయింది, “ధన్” మని పడిపోయింది.

పాపం! వారి కామక పీశాచం ఖంగారు పడిపోయింది. వారిదిగి కాగిలి నడలిపోయింది సుబ్బమేమో అనుకొని వారు హడలిపోయారు. కాని సుకీల అవదంచేత వారి హృదయాలు లేగుకున్నాయి. నూరమ్మకోపం ఆగలేదు.

“ఏంముండా? ఎవగు కమ్మన్నా రిప్పుడు!”

“అమ్మగారు చెళ్ళుకున్నారు”

“అమ్మగారా—పచ్చేటప్పడు కేక వేసి రావద్దూ!”

“తేలేదమ్మా—”

“అయితే ఆవెండి పల్కెం కిందిపడేశావేం? కిట్లు భయం కమ్మనూ”

“అవునమ్మా!”

“ఏం పయిల్చివా?”

“—”

“ఏంనోగం?”

“—”

“చేతులు పట్టులు తిప్పిపోవడానికి ఏమన్నా కుక్కవారామా!”

“అంత అద్భుతమాలిల్లి—పక్షవాతమే వస్తే ఈపాపపు కృత్యాలు చూస్తావా?”

నూరమ్మ ఆశ్చర్య పోయింది దా మాటకు

ఇద్దరూ రెండునిమిషాలు ఏమీ మాట్లాడుకో లేపోయారు. పలహారాలు తీసి పల్కెంలో పెడుతూఉండ సుకీల. సుబ్బయ్య ఏదో కనుకన్న చేశాడు. దానితో నూరమ్మ నెమ్మదిగా సుకీల చేతులో.

“సుకీలా! ఈ సంగత ఎవరికీ చెప్పక—నిన్ను కనిపెడుతూ ఉంటానులే” అని నెమ్మదిగా అన్నది.

“అమ్మా! ఇటువంటి కామక దృశ్యాలు చూడడానికి నాకన్నులకు శక్తిలేపోయింది; ఇటువంటి విషయాలు ఇతరులతో చెప్పడానికి నానాలుక శక్తి ఎలావస్తుంది?”

“ఇంతకూ చెప్పవుకదా?”

“పేదల కొందుకమ్మా పెన్నిధులవిషయాలు” అంటూ సుకీలవినుగుదలతో మేడమెట్టు దిగిపోయింది.

ఆరోజున కొంచెం త్వరగా ఇంటికి చేరింది.

* * *

పాపాయి నెత్తుకొని గుమ్మంవద్ద సుఖమగ్నం తల్లి నిలబడింది. సుకీల ఏమీ మాట్లాడకుండా పాపాయి నెత్తుకొని లోపలకు వెళ్ళి పోయింది.

ఆమె కనులనీరు జారుతూఉంది. పాపాయి లేత చేతులతో తుడిచింది. కన్న తల్లివంక జాలిగా జూచింది! సుకీల హృదయం ముక్కలు ముక్కలై పోయింది.

“చిట్టి” నీకన్నీళ్ళు నేనూ—నాకన్నీళ్ళు ఏదేనా తుడవడం! మీనాన్నకు దయ ఇకరాదా చిట్టి! మనదరిద్ర జీవితాలను తుడిచివేయడానికి అన్నపూర్ణ వస్తం ఎక్కడుండమ్మా?... సత్యాని కొంక జయమే లేదా? స్వర్గపీఠాల్లోని వెలుగులు తొలిగి పోయాయా?

ఆమె వెక్కి వెక్కి ఏడ్వడం ప్రారంభించింది.. గడచిన తనజీవితాన్ని చూస్తున్న కన్నులు కన్నీటి వరదలై పోయాయి.

* * *

అది దీపంలేని చీకటి కొంప— కగ్గరేవర తన పయిట చెంగుతో దీపాన్ని ఆరిపివేసిందేమో!

అయింట్లో ఊటీనుంచి తిరివగించిన సుధీర్ చేతులలో తలపెట్టుకొని కూర్చున్నాడు.

“అమ్మా! నాన్న ఏడీ!” అంటూ పాపాయి తల్లి నడుగుతూఉంది. తల్లి మాట్లాడలేక కన్నీళ్ళు నించుతూఉంది.

“అమ్మా! నాన్న...బా...దూ!”

అని పాపాయి నేళ్ళలో కల్గడం తన వైపుకు తిప్పుకుంటూ అడిగింది. జవా బేమీ చెప్పలేక “వస్తాడమ్మా! వస్తాడు.” అంటూ అక్కడనుంచి మరొక చోటుకు తీసుకు పోయింది.

* * *

“సురేశ్! ఇవన్నీ సుకీల చిత్రాలే!”

“అవును”

“అన్ని సుకీలవే తీశావే!”

“ఆమెకంటే రసజురాలు - అనురాగ హృదయిని - పరివర్తనా కవయా కనుపించలేదు.”

“అయితే ఇన్ని ఫోటో లెందుకు?”

“వీటివల్ల భారత స్త్రీ ఏకాకిగా ఉన్నప్పుడు చేయ వలసిన దినచర్య తెలుస్తుంది—చూడు ఈ పసిబిడ్డ నెత్తుకున్న చిత్రం, దీనికింద ఏమి వ్రాసుందో! చూడు. “భారత స్త్రీ జన్మ మార్మత్వమునందే సాఫల్యము పొందును” అని చూస్తున్నావా?”

“చూస్తున్నా”

* * *

ఆవిధంగా ఆతనికి తల్లిని తండ్రిగనుంచి పిల అడుగుతున్నట్లు— సురేశ్ ఆమెకంటే “పరివర్తన” లేదని చెబుతున్నట్లు— వింతవింత దృశ్యాలు కన్నుల యెదుట కదలి పోతున్నాయి. ఆతని తలలో మృత్యుమండిరాన్ని ఎవరో రిపేయిర్ చేస్తున్నట్లుంది. కోపంతో అక్కడనుంచి లేచాడు.

“పరివ్రజిట... పరివ్రత... పైకంతా పరివ్రతలే. కడుపులో మార్మత్వ కాముక విషసర్పాలు కదులుతూఉంటాయి. — ప్రాణానికి ప్రాణంగా నమ్మి సురేశ్ ఎంతవని చేశాడు? ఎవని ఇంక నమ్మడం, ఈ వెధవ ప్రపంచములో... అంతా కుచ్చితపుసర్పాలే; విషపుచ్చాలే!”

అనుకుంటూ ఆ చీకటిలోనే తన గదిలోనికి వెళ్ళిపోయాడు. మంచం మీద పండుకున్నాడు. సుకీల ఫోటో వెన్నెల వెలుగులో తళతళామెరిసింది. ఆ ఫోటోలో ఆమె మాట్లాడుతున్నట్లుంది.

“నేను పరివర్తనని రుజువు చేయగలను.” అన్నది.

అతడు ఉలుక్కుచున్నాడు.

“అనుమానాకంటే మహావిషం మరొకటి ఉండదు.”

అతడు గజగజలాడి పోయాడు.

“సుధీర్! ఈపాపిని చంపడానికే నీ చేతులు వణుకుతుంటే—పాప పుణ్యాలెరుగని పాపాయి నెలా చంపగలవు?”

“చంపానా” అంటూ అతడు గడగడ వణికిపోయాడు.

“సుధీర్! ఆకాశంవంక ఎగిరిపోయే చిన్న గాలి పంకాను చింపివేయడానికి ఇనుపకత్తెరలు కావాలా? కొనగోరు మొనలు చాలవు?”

అమాటలాతని హృదయాన్ని వెగిల్చేసినపపుటోలు లభ్యమయ్యాయి.

“కన్నతల్లి బిడ్డల కష్టాలు సహించలేదు.”

“అవునవును” అతడు మంచంమీద నిలవలేక పోయాడు.

“సుధీర్! బ్రతికుంటే నీ చేతలే నేను పతివ్రతననిపించగలను.”

“అనిపించవ” అంటూ ఫోటోవద్దకు వెళ్ళి పోయాడు.

“సత్యం స్వర్గంలో వెలిగే ఆరిపోని దీపం!”

“కాదు—కాదు—స్వర్గంలోను—నగకంలోను—నీవు కులటచే—పురా ధర్మాలచే—పతివ్రతవుకాదు—కాదు—కాదు—కాదు” అంటూ ఫోటోను చేత్తో గట్టిగా గుద్దివేశాడు. దానితో ఇది బద్దలై పోయింది. చెయ్యి రక్తపు కోలయి పోయింది.

“పిచ్చివాడవు కాక సుధీర్!” అని వేయిగొంతుకలతో నుకీల అన్నట్లయింది. దానితో అక్కడ ఒకక్షణం ఉండలేక పోయాడు—అన్నితలుపులు తీసుకుంటూ బయటకు వచ్చేశాడు—తీసిన తలుపులు వేయనై నా వేయలేదు. వెంటనే బయటకు బయలుదేరి వెళ్ళిపోయాడు. వెళ్ళివానిలా. ఎంతదూరం? ఎక్కడను?

అర్ధరాత్రులు ముఖ్యంగా ఆలోచనలు పడును కుంటానికి వీలైనవి. అతడు పిచ్చివాడై పోయాడు—ఎక్కడికో అలా వెళ్ళివానివలె వెళ్ళి పోయాడు. పాపం! హృదయం శిథిలం అయితే, బ్రతుకు బయలుపడకాదు?

* * *

నెలరోజులు గడిచాయి.

సుధీర్ గృహం శుభ్రపసంతం గా కలకలలాడుతూఉంది. పచ్చతోరణం

నిత్యోభవం: ఆనందం - అనురాగం; ఆమె టోటో ఓలలాడుతున్నారో
 సులలను మరచిపోలేక పోలే ఆమెను బ్రతుకు బ్రతుకు మోస్తూ
 పోయాడు. ఆతని శిథిల హృదయంలో సుధిల నిధి ఉన్నది. ఆమె
 నిమర పోలేనే గాని విశ్రాంతి లభించదనుకున్నాడు.

లత పెరగాలే గాని పక్కనే దుంటే దానినే ఆలంబనంగా చేసు
 కొని అటుకు పోయా; ఆకాశాన్ని అటుకు పోయా; తారకా కుసుమాలను
 పూసుకుపోయా; ఏమంటారు?

అనుక్షణం ఆతని ఆచలను కన్నీటిచే కడిగివేస్తున్న సునీతి యెడల
 సుధీరునకు ఆదరాభిమానాలు ఎక్కువయ్యాయి. ఆమె భర్త కూడా యింట్లో
 లేడేమో పోషం! ఎవరి నేవో ఒకంసేన నేస్తూ ఉండాలి కాబట్టి, ఆపతి
 ప్రతాపతల్లి సుధీర్ నేన చేస్తూఉంది. ఎందుకంటే “మానవసేవే మాధవసేవ
 కదండీ! ఆంగుచేత

ఆతని వీధిముందు కామధేవులు; దాని నుండి పాలబ్రాంది పిండు
 తున్నాడు. ఆతని పెగట్లో కల్పితగువు; దాని నుండి మధురాధరామృతాన్ని
 పీల్చివేస్తున్నాడు. ఇలాగుంది మన సుధీర్ జీవితం. అటు ధనరాసులు జిమ్మి
 వేస్తున్నాడు;

ఇటు సురత యావన మధువు పీల్చివేస్తున్నాడు.

* * *

సంవత్సరం గడిచింది చేయి నాస్తే అంగుతుంది బ్రాంది బోటిల్
 పిలుస్తే పలుకుతుంది సురత. ఆతనికి బోకంలేదు. ఆమెకు భర్తలేడు. ఆనందమే
 ఆనందిం.

ఒక నాటి సాయంకాలం బ్రాంది గ్లాసులో పోస్తూఉంది సురత.

“సుర... ఇంకా పోయ్”

“చాలు సుధీర్...”

“సాయిమంటే పోయ్... పూటయ్... పో... నాటి—పడవ”

“ఎక్కువై పోలే గొడ్డు లాగు పడుకుండి పోతావ్”

“అందుకే తాగేది”

“అయితే ఆనందం అనుభవించే దెబ్బమ?”

“అప్పుడే...”

“నిగ్గో ఆనందింపమిటి? తచ్చినవాడు నిరపాయినవాడూ ఒకటే”

“మంచిది—పాయ్—చచ్చినవాడినే... నే... ను”

“నేనూ పాయ్యను బాబూ!”

అవగలమారిచిన్నది నయ్యగంతో నయ్యటలు మంచి పయ్యట నవ రించుకుంటూ శర్మార్మలూగిలోకి వెళ్ళింది.

“అవుతోటి కాదా? అబోతు” అన్నటు ఆమె నెనక పడ్డాడా కామక చ్చివ రి. కామం చానవులను కూడా పశువులను చేసుకొకదా! పశువువలె బుద్ధిలేనపుడే కదా పాడు పశుని చేసే? ఇంకా మానవుల నాశనానికి కారణం ఈ కామంకదా! ఆ కామంకు లలాకిందా పాదా పశు శున్నారు! నాకే పశువులయితే - ఆ పశు కృష్ణాలను వర్జించే నాకు మరీ పశువుని కా! అంచేత నేను వర్జించా-ర్జించను; ఎన్నా వర్జిస్తే మీకు చదవనూర్దు... ఎగుకంటే మంచి అక్కణ్ణి వర్జించి కలిగి మనుష్యులగా పుట్టాం. మనుష్యులు చేయవలసి పనులే చేద్దాం... మనుష్యుల గానే చని పోగాం. ఏమిటాను? మలుష్యుల్లా పుట్టి - కశుకృష్ణులు చేసి—కశువుల్లా ఎలా చనిపోతాం ..

అంచేత ఆ చీకటి నొట్టలో - ఆమోహజ్వాలలో - ఆకామకుల కామలు రెండు భగభగా మండిపోయ్యింది; మాడి నుసికానియ్యింది; అ నుసిసే అదికివుదు విభూతి రేఖలుగా ధరించ నీయింది; ఎవ్వడి కిక్కడ?

* * *

తెల్లవారిన, ఇద్దెను తిని కాళ్ళే తాగుకున్నా రానూతనపి, యుల.

“నునీశా! పాపం నుశిల ఏమయిందో!”

“ఇంకా తెలీదా?”

“ఎవరు చెప్పారు?”

“నీవన లెవరికడిగావ్”

“ఎవరికి తెలుసు నని ఎవరి నడగను?”

“అదేమిటి—? ఆమెంగతి అందరకు తెలుసును?”

“ఏమైంది?”

“ఏమి చెప్పును పాపం—”

“ఏం— చెప్పు నునీ! ఎక్కడుంది?”

“ఇంకొక్కడుంది—? ఈ లోకం కడిచి చాలాకాలమైంది?”

“నిజం”

అతడు ఉల్కుపడి లేచాడు

“అంత ఖంగారాగుడు సుఫీర్?—అటువంటి రంకుటాలు భార్యగా ఉండి నీకే రని పాడు చేసే దానికంటే చస్తే మేలు కదూ?”

“నిజం—నిజం”

“పోనిద్దా—నే నున్నాను గా—నీకేం లోటు జేస్తున్నాను.”

“నిలం—నిజమే—”

“మళ్ళీ ఏదో ఆలోచనలో పడ్డావేమిటి?”

“అబ్బే! ఏమీలేదు గాని. పాపాయి ఏమైందా అని ఆలోచిస్తున్నాను?”

“పాపాయి కేం—ఎక్కో భోగం నాళ్ళకు అమ్మి చేసిందట—”

“అలా చెప్పు—మొత్తానికి తల్లిలా పిల్లకూడా పెద్దయితే కొలువు పొగిస్తుందనుకుంటాను.”

“భిష్ణుకు డా—నీనాడ చినిక ఆపలుకే పలుకుతుంది”

“చచ్చివాళ్ళు చావనే చచ్చారు—మన కందుగ్గాని, ఏదీ అబ్రేండ్ బోటిలు—”

“ఇప్పుడేగా కాఫీ తాగింది?”

“అగొట్టం వేరు—ఈగొట్టంవేరు”

“చాల్లే ఊరుకుందూ!”

“పూరి గా నాగేస్తే ఊరుకోకేం జేస్తాను?”

“సంతోషింహారే!”

“నా తెలిక నీపూ—నీ తెలివికి నేనూ సంతోషించక పోతే, మన తెలివి తేటలు ఎవరు మెచ్చుకోను సు?”

“ఏం?”

“భిక్షను విడిచి నీపూ - భార్యను విడిచి నేనూ - వచ్చా!” ఏం దాంపత్యంరా బాబు మనది”

“పోనీలే నీకంత కష్టంగా ఉంటే వెళ్ళిపోతాను” అంటూ ఆమె మూతి తిప్పుకుంటూ—చర్యతాలవంటి పిరుదులు - గోలింగ్ బండల్లా తిరిగి పోతూ ఉంటే వెళ్ళబోయింది.

ఆమె చెయిపట్టుకొని బ్రతిమిలాడుతూ “నుం! నీవు వెలిలే బ్రతుక గలవా? ఆ బ్యాండ్ బుడ్డితో నాకల పగల కొట్టేసి వెళ్ళిపో!”

“ఇంకావయం!”

“హాస్యానికంటే ఇంత ఆగ్రాటం ఎందుకూ?

“అయితే సరే!”

“లేకపోతే—అన్నయ్యా! అంటూ ఇనరలో వచ్చేదానపు—
ఆహా ప్రియా! అంటూ ఇప్పుడు వస్తావా?”

“అదిగో దెప్పుతున్నావ్!”

“ఛా—నా—నీతోడు—నీకు నామీనున్న ప్రియ అస్వరీయం—
అనన్యం—అమృతం—అకాశం—అని చెబుతున్నాను”

“ఏంకోల చేస్తావు లెద్దా!”

“నా బ్యాండ్ నాకు పృసాదిస్తే ఈ గొడవలుంటాయా?”

ఆమెవెళ్ళి బ్యాండ్ తీసుకువచ్చి గాసులో పోసి యిచ్చింది. రంగ-
తంగా... ఇంక చెప్ప నా వారిశృంగారం! రక్తిమన్నగులులే లెండి!

*

*

ఆ పాయంకాలం

“ఇంతకూ ఆసంబంధం మాట ఏంజేకావ్?”

“ఏ సంబంధం?”

“అదే డాక్టర్ సురేంద్రుని కూతురు...”

“నూరమ్మనా?

“అవును... ఎంతదక్కని దనుకున్నావ్... అందాలపోగు”

“ఏమిటో చెధవచేరే బాగోలేదు.”

“శిరులో ఉండేమిటి? ఒకసారి చూడు. విడిచిపెడతావేమో!

“చూ నే ఎవరిని విడిచిపెట్టానుకాబట్టి, దానిని విడుస్తాను?”

“అంచేతే... ఒకచూపు చూడమంటుంది.”

“ఇంతకునీకేమైనా కమిషన్ వుండేమిటి? మా అవస్థ పడుతున్నావ్”

“ఛా... ఛా... నీవే నా కమిషన్.”

“సరే... చూద్దారే... మొదలు ఈ సీసా నింపు”.

అత దాసందంలో ముగిసిపోయాడు.

ను, యింకా నూరమ్మను మరిగి, నురక ఎన్నికబుర్లు పంపినా రాలేదు. ఆదేమిటో మన కందనివండుమీదే ఆశ యెక్కువుంటుంది. ఆ సుబ్బయ్యతోటే లోకం ఆంటుంది నురక...

ఆ గుచ్చేత ఈ గొడ్డు నూరమ్మను పెళ్ళిచేసుకుంటే, వీనితోకూడా చుట్టం గూపుకు నూరమ్మ ఇంటికి వెళ్ళవచ్చునని, అక్కడ సుబ్బయ్యతో పూర్వస్నేహం పురికొల్పవచ్చుననే అనుకుందిగాని, సుధీర్ ఆనాగాన్ని చూడలేను. సుధీర్ నూరమ్మతోటే ఉంటే—సుబ్బయ్యకు ఎవరూ ఉండరు కాబట్టి తానే అతని అర్థాంగిలాగ ఉండవచ్చుననుకుంది. చూడండి . కామం ఎన్నిపనులు చేయిస్తుందో! స్వార్థం లోకాన్నంతా కబళించినా కాంతింపదు.

*

*

*

చీకటి పడుతూ పడుతూవుంది ఆ కామకు లిద్దరూ ఈప్రపంచాన్ని మ్రొవచి, పక్కమీద పశుప్రభా దొరుకున్నారు. అంతలో బూటు చప్పుడొసుంటే ఎవరో మేడమెట్లు ఎక్కుతూ వున్నారు.

“ఎవరది” అని లోపలనుంచి ప్రిశ్నించాడు.

ఆ వ్యక్తి మాట్లాడలేదు,

“ఏయ్ ఎవ రిది?”

ఆ నూతన వ్యక్తి నిప్పులు కిక్కితూ అతనిముందు నిలబడ్డాడు.

“ఎవర్ నువ్?”

“తాగిగుబోతు కళ్ళకు లోకిం తల్లకిందులుగా కనబడుతుందా?”

“అవును...సీ... నెవడవ్ .. ఇది నాయిలు”

“కాదు... ఇది ఏ సమాధి”

“ఛాప్... సటప్”

“ఓరి తుచ్చుడా! ఏ వ్యభిచారినికి తోడు తాగిగు బోకటా?”

“అవును .. ఏవంటి దోహతులుంటే ఏంచేస్తామి—”

“నేను దోహతాని భర్తను వెనుక చేసే ఈ పాపి—అన్యాయపు మాటలువిని భార్యను నాశనంచేసిన ఏవూ—నన్యాయమూర్తులా? తుచ్చుడా! తగిన నిదర్శనాలు లేకుండా మహాపతివ్రతను ఇంట్లోనుంచి గెంటివేతావ్. ఆమె హృదయం మండి, ఒక్కమాటంటే, ఈ మేడతోకూడా మాడి, బూడిదైపోతావు.”

“అయితే అవనియ—బూడిదాతా—నా యిష్టం ఉంటే గాడిదాతా—నీకే.”

“ఆమె ఒక్క కన్నీటిచుక్క రాల్చిందంటే—మహాసముద్రం ఆయి నిన్ను ముంచెత్తకపోదు.”

“ఏడికావు—పో—”

“పోతా—నీయడా—పోతా. మళ్ళీ నీ భార్య పాదాలపై బడిన బలలపై విజృంభించు పెట్టడానికి వస్తా”

“నటవ్...పో—”

సుకేత్ వాడిది ముఖాలు చూచి—వీసగింపుతో—తోక త్రొక్కిన త్రాచిలా వెళ్ళిపోయాడు. ఆమె భయంతో ఆకని కాగిలిలో దాగుండి—లోకం ఆకాముకులకు చూడలేక చీకటి మునుగు కప్పింది—ఏం చేస్తుందిమరి.

*

*

*

సుధీర్ రాజమండ్రి జేరుకున్నాడు. పెళ్ళికూతురు చూపులకు బయలు దేరాడు. సూరమ్మ సునీతకంటే వేయిరెట్లు మెరుగనుకున్నాడు. “నా యినుప పాదాల కింద ఎన్నిపూలు నలగి పోతున్నాయో! అలా నాశనం చేసేసానంటే—ఒక స్త్రీకే మన జీవిత సూత్రాన్ని బంధించడం ధర్మం” అనుకున్నాడు సుధీర్.

సుధీర్ గుర్రాణాలు—పర దేశమున సంపాదించిన “బారెట్టా” తిరుదం ఆస్తిపాస్త్రులు దాక్ట గారినరుపూర్తిగా అకిర్చించాయి. ఇక సూరమ్మ గారి విషయం వేరే చెప్పాలా? అసలావిడ జీవితంలో అంత అందగాడిని చూడనే లేదు—కంపాండర్లతో కామించే కాముకి కన్నుల కాతడు బంగారు పూవ తంలా కనబడ్డాడు. ఆమె చీకటిగుండెలో అరిదు మెరుపు; ఆమె ప్రేమ మందిరింలో ఆరిదు పూజారి; ఆమె వలపులశక్తి ఆతడు తుడిపూపు.

కొన్నాళ్లు గడిచాయ్. రెండు పక్షాలవారూ పెళ్ళికి ఒప్పుకున్నారు. కాని మూఢం అనడం ఎల్ల పెళ్ళిలపుచేకారు. మూఢం వెళ్ళగానే పెళ్ళి

ఖాసుం చేశారు. లగ్నం వీర్చరిచారు. రోజు రాత్రి ఒంటి గంటకని నిశ్చయం చేశారు పెళ్ళి పెద్దలంతా.

* * *

సుధీర్ మాత్రం ఆడోరు విడిచి వెళ్ళడం లేదు. మార్వాడి సత్రములో మఖాం వేశాడు. మావగారు కబురు పంపుతుంటే తప్పించుకుంటానికి పిలులేకో - పెద్దలను గౌరవించాలనో - కాబోయే ఇంటిల్లుడనో తప్పకుండా రోజుకు ఒక సారైనా సుధీర్ అత్తవారింటికి వెళుతూఉన్నాడు. తలిదండ్రులు చూచి చూడవల్లుగా కూతురుని, కాబోయే అల్లునివద్ద వదిలేస్తుఉన్నారు. కారణం? కాబోయేభార్యార్థ ర్తలమధ్య కలగజేసుకుంటుంటుందెందుకని కాబోలు.

ఒకరోజున మేడపైద నూతన ప్రియులు కూర్చున్నారు.

“ప్రియతమా! మీరింత ఆలస్యంగా వచ్చారే?”

“అలస్యం అయిందా?”

“మీరిలా వస్తే బ్ర కగలనా?”

“ఇవాళ లేవడం, కొంచెం ఆలస్యం అయింది.”

“అయినా ఇంగండు అలవాటు ఇండియాలో చేయకూడదు.”

“ఒక్కనాటిలో పోయేనా అలవాటులు?”

“అలాగని ఆదారలతో ఎప్పుడైనా ‘పార్టీల’లో బాగ్గింది పుచ్చుకుంటే ఇక్కడా పుచ్చుకోరుకదా!”

“నీ ఆధరామృతం ఉంటే వెధవ బాగ్గిందీ లేండుకు?”

“ఏమిటో అలాగే అంటారు—కొత్తలో.”

“పిచ్చిదానా? రోజుకు రోజుకు పేమి మృద్ధిపాం చేడేగాని, తక్కువయ్యేదా?”

“కాదను కోండి.”

“మరింకే?”

“పెద్దవనువు చనువునున్నవారి కెలాగైనా స్నేహితురాం డ్రెక్కువుంటా రనుకుంటా.”

“నిజమే—కాని నీ స్నేహంచేసి నప్పటినుంచి—ఇంకీ ప్రపంచమే బావకం ఉండడంలేదు.”

“నా—తో—నూ?”

“సశ్యం గా—దైవపాత్రీగా.”

“వట్టూ!”

“సహజంగా!” అంటూ అమ్మ చెబుతుంటుంది చేతిలో వట్టు వేస్తున్నాడు.

అగోడ చక్కలే నిలబడి వారీపాటలు వింటున్న సుబ్బయ్య శ్యాదయంగా కూలాడి నాటుతున్నట్లున్నాయ్.

“అడగానిని నమ్మేదానికంటే మృశ్యువుని నమ్మడం మేలురా!” అనుకొంటూ మెట్టు కోసంగా నిగబోయాడు? అతని కాలు చప్పుడయింది. తోక త్రొక్కిన నల్ల శామలా ఆ మెబయికు వచ్చింది. “ఎవరోయ్ ఆక్కడ?”

“_____”

“వాట్లాడవేం సుబ్బయ్య! ఏవా?”

“చిత్తం, అమ్మ గారు.”

“ఇక్కడెందుకున్నావ్.”

“అమ్మ గారికి నా అవసరం ఏమన్నా ఉండేమోనని కనుక్కుందామని వచ్చానండీ.”

“నీ అవసరం ఏముంటుంది?”

“కూలి ముండాకొడుకును - నాతో అవసరం ఉంటుందిని కాదండీ?”

“మరింకెందుకు?”

“బజారు వెళ్తున్నాను... ఏమన్నా కావా లేమా కనుక్కుందామని వచ్చాను.”

“మేడమీద అల్లుడు గా రున్నారని తెలీదూ?—కేక వేయకుండావస్తే ఆయనే మన్నా అనుకోరూ?”

“చిత్తం—ఇంగ్లండు దొరలు”

“ప్రతి ‘సర్వేంటూ’ పైకి రావడమే... ఇకనుంచీ వెట్టివెధవలా ఎప్పుడూరాక—ఇంక దయచేయ్. ఊ—వెళ్లు”

“వెళ్లు... తు—న్నా!”

అమ్మ మేడమీద గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది. సుబ్బయ్య తలమొందా

న్నుంచి వేరుచేసి, కూలానికి పొడిచి, అగ్నిగుండంలో వేసి, బాగుక్కింద నూడ్చి వేస్తున్నట్లుంది.

“అహా! (స్త్రీ) కన్నులనెమక ఎన్ని పగిలయ సముద్రాల్లాగా దాయ గలదు కదా! ఆహ్వాదయంలో ఎన్ని అగ్నిగుండాలనైనా దాచివేయ గలదు కదా!... ఎవరూ లేనపు డీ రంకుటాలకు నేనే దేవుడైయ్యానా? ఇప్పుడు దేయ్యా న్నయ్యానా? ఆసలీ ముండ నావంటివారి నెంతమంది నిలాచేసింకో లేకపోలే ఇంతకాలం నాతో ఆనుభవించి, నా యెగుటతన ప్రియునితో ఆలా మాటాడగలదా? వైగా నానుఖమే తెలియనటు ఎలా చూస్తుందో చూడు—గుడ్డగుబలా కళ్ళూ ఇదీనూ—అయినా నేనే పొణంగా నమ్మివ నునీని విడిచి ఈ ముండతో ఉండమని ఎవరు చెప్పారు! ఎప్పుటికైనా, పెళ్ళి కాని పిల్లలపాండు మేఘాలలో మెరుపులాగ తుణమాత్రలే నుమా! వీళ్ళనూ వడ్డా ఏమీవడ్డుగాని నా నునీతివడ్డుకు పోతాను. పోయి, తిరిగి నా ఆనందప్రపంచాన్ని ఏర్పరచు కుంటాను.” అనుకుంటూ నునీతి వడ్డుకు వెళ్ళాడు నుబ్బయ్య బహుద్దూరు.

* * *

అటు పాత ప్రియులైన నునీతా నుబ్బయ్యలు ఆనందం ఆనుభవిస్తున్నారు. ఇటు కొత్త ప్రియులైన నూరమ్మనుధీరులు ఆనందం ఆనుభవిస్తున్నారు. అటువారి పాపం - ఇటువీరి పాపం - పండి బద్దలయ్యేరోజు ఎప్పుడు వస్తుందా అని - కర్మదేవత వారిజీవిత గ్రంథాల్లో పుటలు తిరగ వేస్తూఉంది.

* * *

అరోజు అమావాస్య

నునీతి పతి ఊరులో లేడు కదా అని... నుబ్బయ్య నునీతలు వళ్ళూ వై నా తెలియకుండా ఉన్నారు—సుధీర్ వల ఆలవాటయిన బాంబీ నుబ్బయ్యకూడా అలవాటు చేసింది నునీత... త్రాగుడు; వ్యభిచారం, బాదం. వేట, ఈమర్వ్యపనాలన్నీ అంటువ్యాధులక్రింద అలముకుపోతాయి కదండ.

నుబ్బయ్య నునీతలు చెడత్రాగి, వళ్ళు మరచి పోతుకున్నారు.

ఇవన్నీ కనిపెట్టిన నునీత భర్త సుందరం వొడ్డి రలుపుకు తాళం

బిగించి, వీధి కలుపు దబ్బబా కొట్టటం ప్రారంభించాడు. దానితో నుబ్బయ్య పొర్రాళు పైకి లేచిపోయాడు.

“నునీతా...ఎలా రక్షిస్తావ్...ఇక నా జీవితంలో మీ గుమ్మం చొక్కను.”

“దీనికే భయపడితే ఎలా—ఇంతతాగినా గుండె ధైర్యం లేదేమిటి!”

“ధ...యం”

“అదేమిటి అలా పడికి పోతున్నావ్”

“ఇప్పుడెలా?”

“దొడ్డిదోవుంది కదూ?”

“సరే—సరే క్విరగా...”

“ఏయ్...కలుపు...కలుపు!” అని వీధి కలుపు కొడుకున్నాడు నుండరిం.

ఆమె నుబ్బయ్యను దొడ్డి దోవను పంపుదామని తీసుకు వెళ్ళింది... తాళము వేస్తే ఎందుకొస్తుందా కలుపు...

“ఇ...ప్పు...డెలా?”

“తాళం వేకా రవరో!”

“ఓ మొగుడే...ఇవాళలతో నా పొర్రాళు తీస్తాడు—ఇంక నాదివ వారాలు తప్పువు.”

“భయం లేదు గాని—అటుకెక్కిపో”

“అమ్మో! అటుకే!”

“లేకపోతే—ఇద్దరిపొర్రాళు తీసివేస్తాడు—అందులో మా ఆయనకు కోపం వస్తే మనిషీ కాడు”

“అయితే ఎక్కించా—”

ఆమె నిచ్చెన సాయంతో నుబ్బయ్యను అటుకుమీద కెక్కించి కలుపు తీసింది.

“ఏం? కలుపు తీయవే?”

“అబ్బా! ఏమిటి ఊరికే కలుపు కొడుకున్నార—నిద్దలో నుంచి లేవాలా?”

“ఓహో! నిదుర పోతున్నా వేమిటి?”

“లేపోలే ఏ రోపారని కలగని తెల్లవాయ్ మెలుకుంటా ననుకున్నారా?”

“పోరాటే... పద—పద—”

అంటూ తలుపు తీసి లోపలకు వచ్చి మంచంమీద కూర్చున్నాడు. చాలా దీర్ఘంగా ఉండిపోయావా?—కొంచెం నిద్ర పట్టితగల పెట్టనా? అని అలోచిస్తున్నాడు. చతివతి చతిపద—నేన చేయొద్దూ—అందు చేత ముసితప్తగా రాయన పానాలు పిసుకుతూ కాళ్ళపద్ద కూర్చుంది.

“సుతా! ఇలా ఎంతసేపు పిసుకుతావ్—చండుకో!”

“ప. డుకుంటా రెండి—ఎంత నేన చేసినా మనల్ని చతివతివలనరుకదూ?”

“అనకపోవడం ఏమిటి—పిసికేథంతా “ముసిత చతివత ముసిత చతివత ముసిత చతివతి” అని ఘోషిస్తూ ఉంటే”

“ఎవరి మాటెలాగున్నా నీకు నమ్మకం ఉంటే అంతే చాలురెండే”

“చాచా నమ్మకం లేకపోవటం ఏమిటి? నీ నుఖం—నీకంటే చతివతి అన లేదీ ఈలోకంలో... చాలు... చాలు... నేన ఎక్కువై పోతుంది—ఇలా—రా!” అంటూ ఆమెను దగ్గరకు చేరదీశాడు.

ఈ లోపున అటుకు మీదున్న సుబ్బయ్యకాలు ఫలహారంగా తుమ్మకున్నాయి రెండు మండ గబ్బలు—అవి ఆనందంగా అచీకట్లో ఉంటే చాటిపెన కాలు వేశాడు—ఊగుకుంటాని కవి ఏమైనా గంగగోవులా—చావితో తోకలు జాడించి చక్కా బోయాయ.

ఇక చూసుకోండి ఆ సుబ్బయ్యగారి నుఖం! కాస్త కమానం రాగాల చలిలో గజగజ వణుకుతూ కుండ కావిల్లియకొని—లేపినట్టు—

“ఉచుచు—ఉ—ఉ” అంటూ రాగాలు పోగొంటున్నాడు.

“ఎవడే అది?”

“ఏదో దయ్యమేమో!”

“అడదయ్యమా—మొగదయ్యమా—”

“మొగ దయ్యమేమో—కబ్బం యెక్కువ చేస్తూంది”

“ఏన్నేమైనా మోహించిందేమిటి చెప్పా—”

“నన్నెందుకు మోహిస్తుంది—మోహిస్తే మిమ్మల్ని మోహిస్తాది.”

“అయితే వీపుచిట్టకొద్దనూ,” అంటుంటే ఒక పిల్లియొక సుతగుమ్మతూ వచ్చి నుబ్బయ్య నొది చడింది — గానితో అమ్మ అంటూ గుమ్మడికాయ దొర్లినట్లు అటుకు విడ నుంచీ దొర్లి, వారిద్దరకూ మధ్య ఆ మంచంమీద చడ్డాడు వెన్ను విరిగేటట్లు —

“ఒసేయ్—వీడెవడేయ్”

“ఎవడో దొంగముండా కొడుకులూగున్నాడు. మాస్తారెమిటి రెక్కలు విరగకట్టి నాలుగు బొమికలూ విరగగొట్టక.”

“చేస్తా—అంతవని చేస్తా.”

అంటూ మూలకట్ట తీశాడు. ఒక్కటి అంటించాడు.

“బాబోయ్—సే సేమి దొంగను కావండి—ఈ మెరమ్మని మీరు రాగానే అటు కక్కమంటే ఎక్కానండీ.”

“ఎందుగడ్డి తినమంటే అంటావా?”

“ఒరి భద్రవముండా కొడకా—నిన్ను రమ్మన్నావా? చూచారా? ఇటువంటి దొంగముండా కొడుకులవల్లే సంసారాలు కూలిపోతాయ్”

“లేదు—రమ్మంది బాబు”

“నాకు తెలియదబోయ్—అరోజాన అన్న అని చెప్పిన ఈ పతివ్రత సేదు దొంగంట; నాకు తెలీదా—మీరిద్దరి వ్యాపారం నాకు తెలీదా—పాపందాగుతుందా? ఉండండి—ఇవారే మీయిద్దన్న ఉరికంబానికి ఎక్కిస్తాను అంటూ నుబ్బయ్యను రెక్కలు విరిచి మంచంకోటికి కట్టి వెముకలిరగకొట్టేస్తున్నాడు — కిక్కురుమనకుండా చస్తున్నాడు నుబ్బయ్య— ఇంక సునీతి సంగతి చెప్పనవసరం లేదు.

“ఒపతివ్రతా కిరోమణీ! ఇలా ఎంత మంది కొంచులు కూలుస్తావ్” అంటూ బొమికల కమల గొట్టెడు—కొట్టెమూసురి—ఇంతకూ పాపానికి ఫలితం అనుభవించకుండా ఎవరున్నారు?

*

*

*

౧౦

పాతప్రియుల షాసం బయట చడింది; తగినకాస్త అయింది... ఇంక మన కొత్తప్రియుల విషయం చూద్దాం.

“సుధీర్ మీ రెంత రసికులు!”

“రసికతంతా ఏ కనులమానేనే అబ్బింది.

“మీ రెంత రసజాలు!”

“సూరమ్మా! నా రసికతకు — నా రసజతకు మార్గదర్శివి ఏవు... నీవు లేకపోతే నేనే లేను — వసంతం చాగానే కోకిల నెవరు పాడమని చెప్పారు?”

“మీరు మహాకవులూ గున్నారే.”

“నేను కవిని కాదు; ఏకానురెప్పలపై మూలుకున్న భావాలు ఆక్షరాల పొంగిం పోయినా నా వాల్చక విడుగా కవిత్వం అయి వెలువడు తది. కవిత్వం అంటే ఏముంది? పక్కతి మనలో భావాలు లేక త్రిస్తుంది; ఆ భావాలు సమకు కావలసిన భాషాసామగ్రిని తీసుకొని మాటలై — పాటలై — పరిపంచంగా ఒయలు పడతాయి — అంశవరకు తలుపులు దిగించుకొన్న హృదయమందొంలా మూగి వేసన అనుభవిస్తూ ఉంటాయి. తెలిసిందా ప్రేయతమా?”

“తె — లి — సింది”

“ఏవు నా ముందు సప్తరతనాలు పోగుపోస్తే అనంద, గీతకలు నలు పడుతాయ్. కన్నటి నలాలు సుగ్రహిరిస్తే విమల గీతకలు వెలువడుతాయ్; అంతే — మీ చేపురే మా కవితామృతభిక్ష”

సూరమ్మ పారవశ్యములో మునిగి పోయింది. సుధీర్ కన్నులురెండూ నశ్చత్కారై ఆమెకేదో కొత్తప్రపంచములోకి దోవచూపిస్తున్నట్లు — తలుపులు తెరువ బడిన ఏదో లేజర్ ప్రపంచం ఆమెను అహ్వనిస్తున్నట్లు అనిపించింది. అటువంటినాడు తన ధర్మకావడం నా పూర్వజన్మ పుణ్యం అనుకుంది. కారణం ఈ జన్మలో ఆమె యౌవన కుసుమాన్ని ఎందరు నానక చూచారో లోకానికి తెలియక పోయినా ఆమెకు తెలుసు కదండీ —

ఆమె అనందం ఆపుకోలేపోయింది. అతని కాగిలిలో మల్లెపూలమాలై చాలిపోయింది అతడు దిగియార కాగిలించుకొన్నాడు.

“సుధీర్ — అబ్బా! — ఎంత బాగుంది.”

“———”

“ప్రియా! నిన్ను విడిచి ఒకక్షణం బ్రతకలేను.”

“జేయనీ! నిన్ను విడిచి ఒక ఆశ్రయంకూడా బోతుక లేను”

అంతా శృంగారమున దిగి కొలి ఆంతిలో క్రొత్త అల్లునిగారికి ఫలహారాలు తీసుకొని వెళ్ళిపోయి మన ముగిల వచ్చింది... వారిని చూచింది—వారి చివరి మాటలు విన్నది. ఆక డెరుగి

“అమ్మే భర్త నుడీకో—

ఆ లే—ఆమెకన్నుల నెవరో పెగ్గివట్లు... మౌనమున్న చీకటి నట్లు—ర క్షణమునాన్ని వంటింది అ పూసినట్లు— పాములు ఒక ఉరితాడుగా అల్లుకొని ఆ వెకంరాన్ని దిగిస్తున్నట్లు లో చింది.

ఆమె తులు పడికి పో గూయి—పల్లెం పూర్వంకంటే తీవ్రంగా శ్రీంద పడి పోయింది. పాలు నేలమీద ఓడికలు కట్టాయ్. సుధీర్ చూచాడు పోలుపున్నాడు.

“ఎవరు?”

“—”

“నుకీ—”

“—”

“నుకీ—”

“నుధీర్—”

“నీ—నే—నా—”

“ఆ—ఆ—పురు?”

అమాట చెబుతున్న ఆమె పెదవిలు, గాలిలో కదిలి పోతున్న మా మిడిచిగుళ్ళలాగ అల్లుడి పోయాయి—నీరు నిండిన కెనలు నీలిమేఘాల్లాగ చెదిరి పోయాయి.

అంతే—ఆమె చూచరా మెట్టు దిగి బాగు లా నర్చిపోయింది—

“నుకీ—”

ఆమెజవాలు చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయింది

వారివీరే పవన రైతుకు మూరిమ్మ అక్కర్లపోయింది.

“వీరకు తెలుసా”

“జాంచెం”

“మీదవా”

“ఇక్కడుంటున్నావా?”

“ఇంకా తేగోదేమిటి? ఆ మనసు మనిషిని పండ్డి!”

“మనిషిని!”

“అలాగే గారు పడవారే— అది మనసునే— సందర్భం పెగా ఇక్కడే ఉంది చూడండి— ఆ పక్షాంతం వాడు లేడు సుబ్రహ్మణ్య! వాడి పెళ్ళామే నండీ!”

“పెళ్ళామా!”

“దాంట్లో ఆశ్చర్యం ఏముంది? అయినా ఆ చెప్పిన డెప్పూ ఇలాగే ఉంది సమయంలో వస్తుంది”

“—”

“ఈ పర్యాయం రానియ్యండి చర్మం వరిపించి గా చెప్పలు కుట్టిస్తాను”

ఆమె కొడుకు జరుగుతున్న మర్యాద తెలుసుకున్నాడు.

“మనిషిని! పెళ్ళయిందా!”

“ఏమిండి ఖం గారు?”

“మనసు! పెళ్ళయిందా!”

ఆతడు అలాగే అలాగే పడిపోయాడు.. ఆమెతోటే గా మాట్లాడుతున్నాడన్నమాటే కాదు, ఆతని హృదయం ఆంధ్రా ముఖమీద ఉంది.

“నుకీల ఎంతగా మారిపోయింది... ఇంకా చూడు మనిషి పక్షం లాగైపోయిందే... పక్షపంచంలో బాధంనా, ఆమె కన్నులూనే దాగుండే, ఎలాగైపోయిందో!”

మనిషిని పెళ్ళయిందా? ఏమిటాశ్చర్యం? ఆమె కన్నులూ పని తార్గిని ఎలా పంపిస్తోంది? ఆమె మహాత్మిని కాకపోతే, ఇలా చుగలలా కష్టపడి ఏకటం ఎందుకు? సాంప్రద్యానికి ఎవడు వాదాకాంటుడు కాదు?

నుకీల మనిషిని? పాపం ఎంతవరకైనా కాకపోతే ఈ బాధ పడుతుంది. శరీరం కామపిశాచానికి అమ్ముకుంటే భాగ్యలక్ష్మి యింట్లో నృత్యం చేస్తూ ఉండదా? వసంత కుభోదయంతో ప్రేమరాధన అయింట జరుగుతూ వుండదా? సంగీత సాహిత్యాలతో సరసపల్లపాలతో అయిల్లు నిత్యకళ్యాణం వచ్చుతోరణం గా ఉండదా?

తప్పుకూ నూ సుకీల పతివ్రతే అయితే పెళ్ళి ఎలాగైంది? అహహా! పతివ్రతను రంకుటాలని చెప్పగలిగిన ఈలోకం - పెళ్ళి అయిందని మార్కెం చెప్పలేమా? అబద్ధాలకు ఆనకట్టలేక్కడున్నాయ్... చెడుభావాలను సంకల్పతో ఎవరు బంధించగలరు? యా సుకీల పతివ్రతే.....

పాపం — ప...ని — మనిషా

సుధీర్ అలా క్రుంగిపోతున్నాడు — చీకటి చేతులూ అతడు చివీ పోతూ ఉన్నాడు.

ఆ రాత్రి

సుకీల విషయం తెలుసుకునిసీరాలని బయలుదేరాడు. వెళుతున్నాడు. ఇంకా తెలుసుకున్నాడు, అతని పాపపు శిరస్సుపై పెట్టబోయే నిజ్జాన దీపాన్ని మోగిస్తున్నట్లున్నాడు సుధీర్. నేను పతివ్రతని నీచేతి రుజువు చేయించగలను నుమా అంటూ సుకీల అన్నట్లుగా అతని పూర్వజీవితం అంతా కన్నుల ముందు కనబడుతూ వున్న రోజులున్న కళ్ళతో తూలిపోతో పెళ్ళిపోతున్నాడు సుధీర్.

* * *

ఆరాత్రి అలాగే వెళుతున్నాడు. అంతలో రక్తం కుక్కుకుంటూ పథురు పరుగున రైలు నిగి సుధీర్ కొరకు సురక వెళుతూఉంది — ఆ చీకటి లోనే సుధీర్ ని పోల్చుకుంది.

“సుధీర్ సుధీర్”

“ఎవరు? సు?”

“కాదు — నేను పాపిని — బానిసను — కాముకిని” అంటూ నిలువ లేక అతని పాదాలపై పడిపోయింది.

“ఏం సురతా! ఇలా వచ్చావ్! ఇంకా చీకటి కాటుక వా జీవిత మందిరానికి పూయడానికి వచ్చావా?”

“లేదు — లేదు. ఏ ప్రేమజ్యోతిని దాచిన చీకటిని, వెన్నెల చేతు లతో తుడిచి వేయడానికి వచ్చాను — పాపపు జీవితాన్ని నాకన్నీటితో తుడిచి వేయడానికి వచ్చాను.”

“ఏమిటి సంగతి”

“నీ కొక మహారహస్యం చెప్పి— నా జీవితాన్ని నీ పవిత్రపాదాలకు ఆహుతి చేయడానికి వచ్చాను.”

“ఏమిటా రహస్యం సునీ.”

“సునీల మహాపతివ్రత... అంతటి యిల్లా లీ పగించాలనే లేదు... ఆవిడమీద అపవాదులన్నీ కల్పించిన కులటను నేనే.”

“నిజం?”

“మృశ్యశర్పంమీదకూడా అబద్ధాలాడగలరా సుధీర్.”

ఈ నూమ్మ పట్టి వ్యభిచారిణి. దానిని పెళ్ళిచేసుకొనక... నీసతి పక్షములపై వారి క్షమాభిక్ష పెట్టమను.”

“క్షమాభిక్ష!”

“ఊ.....”

ఆమె గుండె చిదికిపోయిందేమో, మరల ఒక సుక్కాడు రక్తం కక్కింది.

“ఇదేమిటి సునీతా— ఈ రక్తం.”

“మృత్యుదేవత ఆకలి చిర్రార్చే ఆమృత భిక్ష.”

“సునీ— అయితే ఆ పాపాయి ఎవరిపాపాయి.”

“ఇంకా సంశయమా! సుధీర్! ఆ పాపాయి ఏ పాపాయే. ఏవు ఇంగండు బెళ్ళెవరికి ఆమెకు నాలుగో నెల గర్భిణి, సిగ్గుచే ఏకాసంగతి వ్రాయలేదు.

“అబ్బా! ఎంత పొరబడ్డాను.”

“సురేశ్ కు ఏవంటే పంచపాగ్గాలు... ఆమెను సొంత చెల్లెలికింద చూచుకున్నాడు— నాకు తెలుసును.”

“అబ్బా! ఎంతపని చేశావు సునీతా— చూయమాటలు వినే నా. కాపరానికి కాలాగ్నిని అంటించాను.”

“అందుకనే ఇలా రక్తం కక్కుకుంటూ చావడం?”

“అయితే వెళ్ళిందిని నూరమ్మ చెప్పిందే.”

“చెప్పేకేం జేస్తుంది. నూరమ్మకు నాకూ ప్రియుడైన నుబ్బయ్య స్నేహం— ఎదటవారిని పతివ్రతలుగా కనుపించనియ్య సుధీర్!”

“పెళ్ళి కాలేదన్నమాట— అవునే ఎలాగొతుంది.”

“సురేశ్ వలె నుబ్బయ్యం తోబుట్టువులాగ చూచుకున్నాడు.”

“నువ్వు! ధన్యుడను ధన్యుడను—నా తీవ్రతలతో అనుమానాగ్నిని
కురిపించిన నీ చేతులే—ప్రేమామృతాన్ని కురిపించాయి మండే మంటలు
చలారూపం.”

“అసలామె బలికింది తన “కన్నులెడ” కొరకే నుమా!”

“అవును” కన్నులెడ “ప్రేమకు లోతులు లేవని ఇప్పుడే ఈ పాపికి
తెలుస్తావుంది.”

“సుధీర్ ఈపాపి పాపాలు కాంతిగా పోనియ్యి.”

“సుధీర్”

“ఈ పాపపు కరీరాన్ని నీ పవిత్రపాదాలపై విడిచిన నా ఆత్మ మీ
చిట్టిలిని “దీవిస్తుందేలే.”

“నునీత్”

“కుమించావా?”

“మనసార కుమించాను—భగవంతుడు నీ ఆత్మకు కాంతి నిస్తాడు.”

“కాంతి—కాంతి—పరివృత—కన్నులెడ.”

ఆమె మరోరెండు గుక్కలు రక్తం కక్కుకుంది. సుధీర్ పాదాలకు
రక్త చందనం పూసింది; పరలోకంలో పరివృత అయింది.

* * *

సుధీర్ అనందంతో ఆ కరీరాన్ని రెండుచేతులమీదా వేసుకొని
మకల యింటికి నయలుదేరాడు—కొద్దుకు పాక్షిని తీసుకు వెళ్ళేవానిలాగ.

మకల యిల్లు కనుక్కుని వెళ్ళాడు. అతని కన్నుల నాతడు కమ్మలేక
పోయాడు. అయింటో ఎవరూ లేరు. అవొక్కింటివారే నడిగాడు. వాళ్ళంతా
కొన్ని నిమిషాలక్రితమే పడవెక్కి ఎక్కడకో వెళ్ళి పోతున్నారని—మళ్ళీ
ఎన్నడూ అతడు రారనీ చెప్పారు పొక్కింటివారు.

“రా—రా—రా—రా!” అంటూ సుధీర్ నీరే పోయాడు.

“రారట బాబూ!”

“రా—రా!” అంటూ దిగాతుపడి నేలమీద కూలి పోతోయాడు.

“బాబూ! అయితే ఆగోదావరి పడవలెవ్వ ధగ్గరకు వెళ్ళి చూడండి
అందులే అందోద్భుతం.

“అలా—గా”

అతని జీవితంలో ఆకాశ్మీతి చెలిగింది.

వంటనే చచ్చి, ఒకపాత్రయింటి చిక్కనదాచిన సునీత శవాన్ని తీసుకొని గోదావరి వద్దకు వెళ్ళిపోయాడు.

*

*

*

అది పవిత్ర గౌతమీ తటం గౌతమీ గంగ వెన్నెట్లో వేదము త్రయ్యదు కుంకుమ బొట్టు లాగ కలకలాడుతూఉంది. చంద్రుడు తన సహస్ర కిరణాలతో గౌతమీ నదికి చిక్కల గింజలు పెడుతున్నాడు—కాని వారి అవం దాన్ని చూడలేక మధ్యమధ్య మాయలా మబ్బలు చంద్రుణ్ణి అరచేతి మాటున దాచి వేస్తున్నాయి.

ఆవెన్నెట్లో పడవ వెళ్ళిపోతూఉంది.

“కన్నకలి” చిట్టికలి నెత్తుకొని చంద్రుణ్ణి చూపిస్తూంది. అంతవిచార సముద్రంలో కూడా అపాపాయి అనందమే అమెకు తీరాన్ని చేర్చే పూల పడవైంది.

సుధీర్ పడవ చూచాడు.

“సుకీ...సుకీ...సుకీ” అని కేక వేశాడు—తీరందాటిన వారికి, తీరం మీరున్న వారి మాట లెలా విసబడతాయి? అతని హృదయం శరవేగంతో కొట్టుకుంటూ ఉంది. సుకీలను చూడనైనా చూడాలి—ప్రాణాలు విడువ నైనా విడవాలి అనే నిర్ణయంలోకి వచ్చేశాడు.

“సునీతా—ఇదిగో—ఈ పవిత్ర గౌతమీ హృదయమే నీకు దివ్య సమాధి; అదేవి నిపాపాన్ని, చల్లని చేతులతో ఆరిపేస్తుందిలే”

అంటూ శవాన్ని గోదావరిలో పారవేసి, ఒకేలక్ష్యాన్నీ అనుసరించే భక్తునిలాగ, బోటును మాన్తూ గోదావరిలో ఈడుతూ “సుకీలా—సుకీలా” అని మధ్య మధ్య కేక వేస్తూ త్రాచు పాములా వెళ్ళిపోతూ ఉన్నాడు.

శాన్ని నిమసాలకే పడవ సమీపించాడు. ఎవరూ అది అని సుకీల చూస్తూనే ఉంది,

“సుకీ—సుకీ” అనే కేక వివలడింది.

“సుధీర్ సుధీర్” అనిపించింది

“సుకీ...పడవపు—సుకీ”

“సుధీర్” అంటూ ఉండే ఆమె పిలుపు ఆహ్వానించిన కత్తినిచ్చింది. ఒక్కనిమషంగా వాడు లేచినా కత్తి సుఖం చేసుకొంది. స్వర్గధామం ఎక్కినట్లు ఆమెచేతుల వ్యూహం చూపే ఆయాడు.

“సుఖీ” అంటూ ఆమె నడిచేటప్పుడు వెళ్ళి పడిపోతే వారిపోయాడు.

“ఏదీ—నాచికిత్సలే” అని ఆమె పాయిని వ్యాధియమీది పండుకోలేట్టుకొని, తల పిరమురాలి కడకు తొడగొని మోపి ఆమెను కారే కన్నులతో చూస్తూ—

“సుఖీ, పాకిని—నీ పతిని నా నానాలతో దీనించి తీమించవా” అన్నాడు. జాలితో—ఆమె హృదయంలో వేయి వీణలు ఒక్కసారి ప్రేమ నాదాన్ని వెలువరించాయి.

“సుఖీ—తీమించవా”

“కీనా”

“నీవే—నాభగవతివి”

అతనికి జవాబుగా ఆమె అశ్రుబిందువులు; భగ్గు భగ్గు మని మండిపోతున్న అతని పాలభాగాన్ని పడ్డాయి. అతని జీవితం చలబడి పోయింది.

చందుని మాయదారి మబ్బులు విడిచి వేశాయి. పాపాయినవ్వులో వారు కరిగి పోయారు.

“అమ్మా! వాణ్ని” అని పాపాయి కండిగిని తల్లి కరుణపరచింది.

అంతా నవ్వుకున్నారు.

“సుఖీ! ఈయనేనా మీ అన్న సుబ్రహ్మణ్యం గారు”

“అవును. ఈయనే మన పొగదాత”

“నమస్కారం”

సుబ్రహ్మణ్యం ఏమీ ఆంశిక ఎత్తివానిలా రెండు కన్నులు రాలూడు. వారి అనందాశ్రువులలో పున్నమి చంద్రుడు ప్రతిఫలించాడు. చిరునవ్వు మొగముతో పడవ వాడు పాటు పొరంభించాడు. అంతా పాడుకూ మరో అనంద ప్రపంచంలోకి వెళ్ళిపోయారు, తీరం తేరిపోయారు.

అది సుఖీన్ యయ్. ఏ. బారెట్లగారి మహాభవనం - ఒక పెజరుకారు ఇంటి ముందు పెద్దతోట, పాపాయి నెత్తుకొని “కన్నతల్లి” పూలు కోస్తున్నది. “కన్నతండ్రిని” చూపిస్తూ.

“పాపా - ఎవరన్నా అది” అని అడిగి “మా నాన్న” అంటుంటే తండ్రి దగ్గరకు వచ్చి పూలు పాపాయి కిచ్చి

“నుకీ! చూడు పాపాయి ఇప్పు డెవరి వద్దకు వస్తుందో” అంటూ — “పాపా! రావూ తల్లి! మీ నాన్న దగ్గరకు” అంటే

“ఇదో”

అంటూ పాపాయి నవ్వుతూ తండ్రి చేతుల్లో వారిపోయింది.

“అమ్మమండ. నాన్న దగ్గరకు వెళతావా?”

“నా దగ్గరకు రా అమ్మా — చిట్టి రావూ”.

“ఇదో” అంటూ “కన్నతల్లి, చేతుల్లో కలవపూలాగ వారింది.

ఆ పాపాయిని చూచుకుంటూ వారిద్దరూ మురిసి పోతున్నారు. ఆమె “అనందమేగా వాంఛనీయము” అని పాట పాఠ్యం అందిస్తే

“అవని బ్రతుకే ఆకాశము

భావినుభవే జీవితాళ”

అంటూ సురేశ్ చేతిలో ఒక పెద్దపుస్తకాన్ని పట్టుకొని వచ్చాడు.

“వీరోయ్ — సురేశ్ — రా — రా — తమించు” అంటూ సుఖీన్ ముందు వేళ్ళాడు.

“తమించాలా — ఓరి పూలా! అయినా ఎప్పుడోస్తానో చెప్పాగా”

“చెప్పావుగాని ఇంక చంపక”

“సరే — వదిలేశాను.”

“అయితే ఆపుస్తకం ఏమిటి?”

“ఛీ ఛీ నీవు ముట్టుకోక — మా చెల్లమ్మ చెతులతో ఓపెన్ చెయ్యాలి,” అంటూ ఆపుస్తకం చూపిస్తాడు.

కన్నతల్లి

అని అప్పుడేసి ఉండ్లి ఉండరి కనులు వికసించాయ్. అట్లగొడ సుకీల నెత్తుకొన్నా చిత్రం ఉంది. దానికింది “భారత స్త్రీజన్య మాతృత్వము సందే సాఫల్యమగును” అని వాసిఉంది. దానిలో సుకీల ఫోటోలు—సుకీల దినచర్య—అంతా వాసిఉంది. వారి అనందానికి అంతులేదు. సుకేశ్ వారి యింట్లోనే వుండిపోయాడు. సుబ్రహ్మణ్యం తల్లి కిప్పుడు ఇద్దరు పరిచారి కులు. ఆతని జబ్బంతా పోయింది—లాభులా షి కార్లు కొడుకున్నాడు వీరుల్లో. ఇలా వీ రానందప్రపంచలో ఉంటే—వారు అయోమయ ప్రపంచంలో ఉన్నారు.

ఇక మనమో!

తేనె ప్రపంచంలో ఉందాం.

ఏం?

స్తంభాత్మామై విశ్వ
 యోగయం

}

మల్లీ మగో లేడీ ప్రపంచం తలపులు
 విజ్ఞాన కిరణాల చేత తెరుద్దాం లేండి
 ఉండనామరీ

మీ

గననా కాలం 21-11-42

చంద్రమే

జంపనవారి క్రొత్త నవలలు

సతి 1 భా	}	0-8-0
పతి 2 భా		0-8-0
ఆశ 1 భా	}	0-8-0
దురాశ 2 ..		0-8-0
నిరాశ 3 .		0-10-0

కన్నీరు

"

బలిపీఠము

"

పెళ్ళి

"

కన్నతల్లి

"

వలయువారు :

కురుకూరి సుబ్బారావు అండు సన్,

ప్రొఫెసరు : సరస్వతి బుక్ డిపో, బె జ వా ర్.